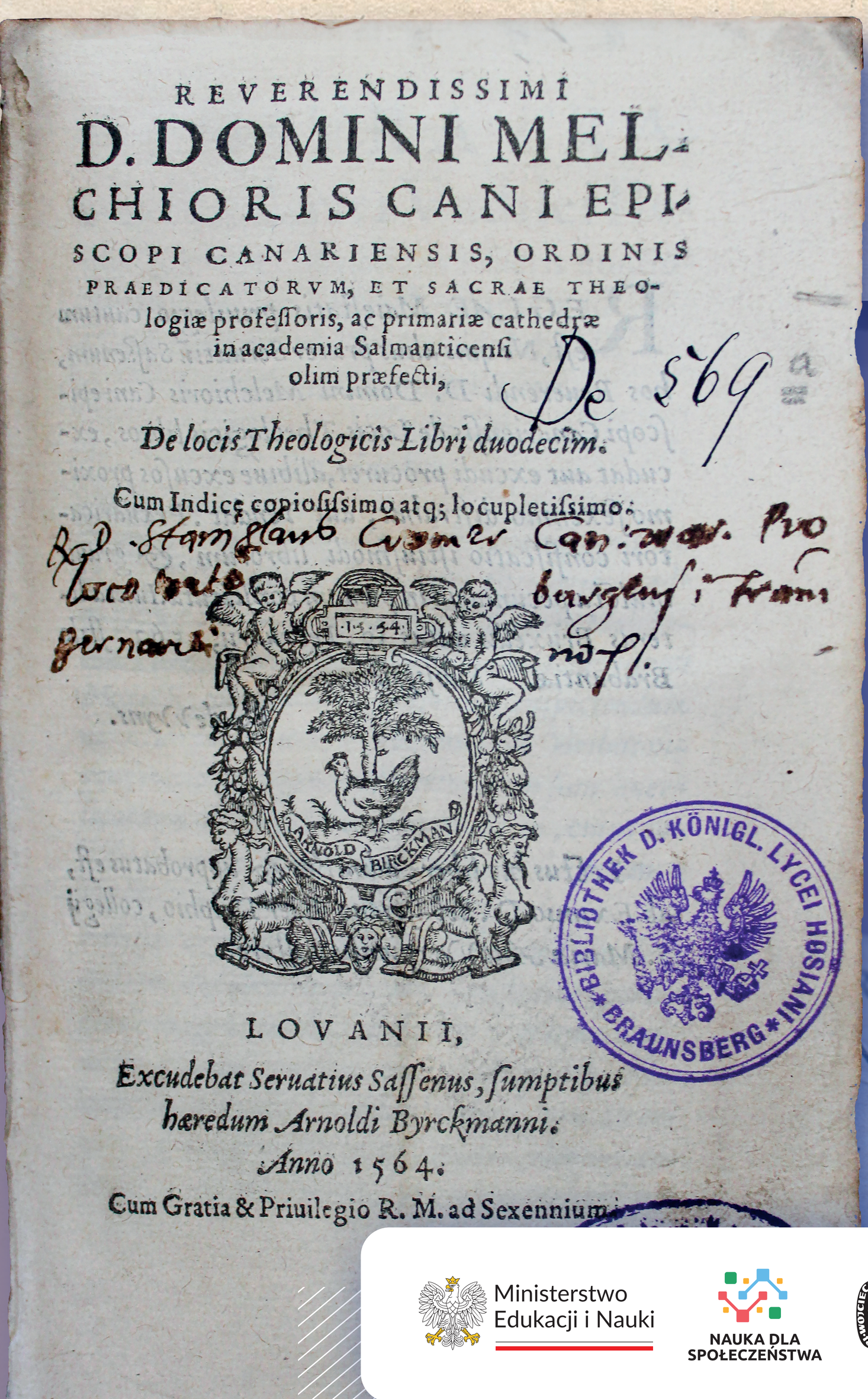
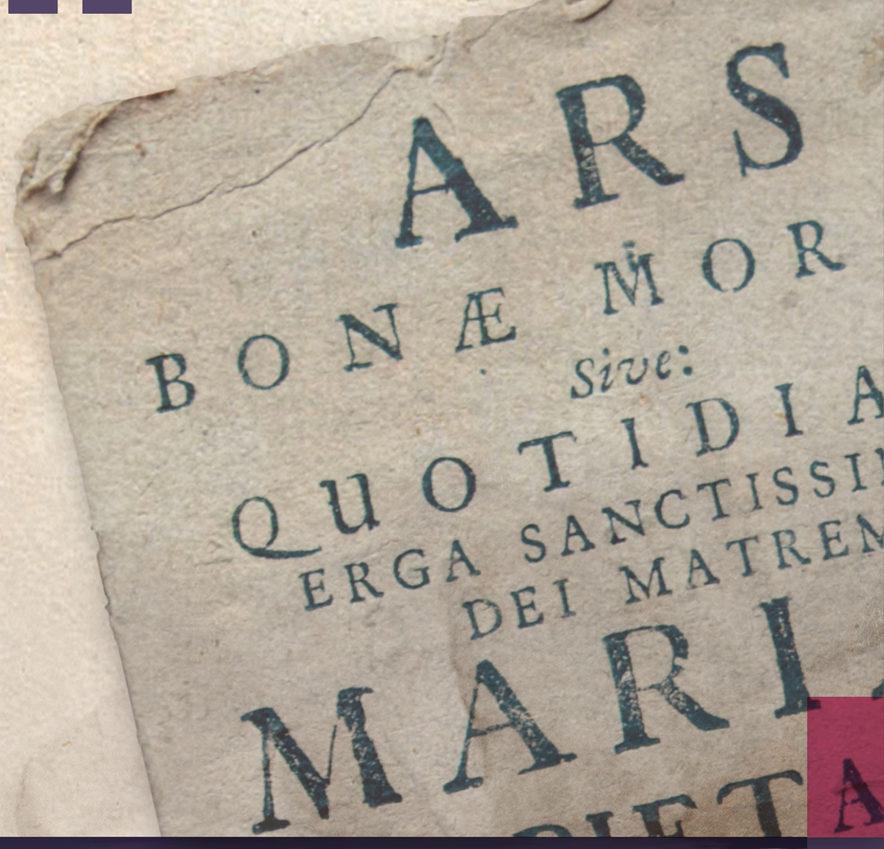
KSIĘGOZBIORY PRZEDWOJENNE W BIBLIOTEKACH OLSZTYŃSKICH

REVERENDISSIMI
D. DOMINI MEL-
CHIORIS CANI EPI-
SCOPI CANARIENSIS, ORDINIS
PRAEDICATORVM, ET SACRAE THEO-
logiæ professoris, ac primariæ cathedræ
in academia Salmanticensi
olim præfecti,
De 569
De locis Theologicis Libri duodecim.
Cum Indice copiosissimo atq; locupletissimo.
1564
ARNOLD BIRCKMAN
LOVANII,
Excudebat Seruatius Sassenus, sumptibus
hæredum Arnoldi Byrckmanni.
Anno 1564.
Cum Gratia & Priuilegio R. M. ad Sexennium.
BIBLIOTHEK D. KÖNIGL. LYCEI HOSIANI BRAUNSBERG

ARS
BONÆ MOR
Sive:
QUOTIDIA
ERGA SANCTISSI
DEI MATREM
MARI

Autorzy:

KONRAD BĄCZEK
ANNA BUJKO

Projekt graficzny:

Łukasz P. Fafiński

R. P. JOANNIS NADASI
è Societate JESU,
NUS CÆLESTIS,
JESU REGI,
ET
ARIÆ REGINÆ,
SANCTISQUE
A M .
US,
COLLOQUIIS,
uam indies materiam,
OPPORTUNUS.
UNA CUM

Ministerstwo Edukacji i Nauki

NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA

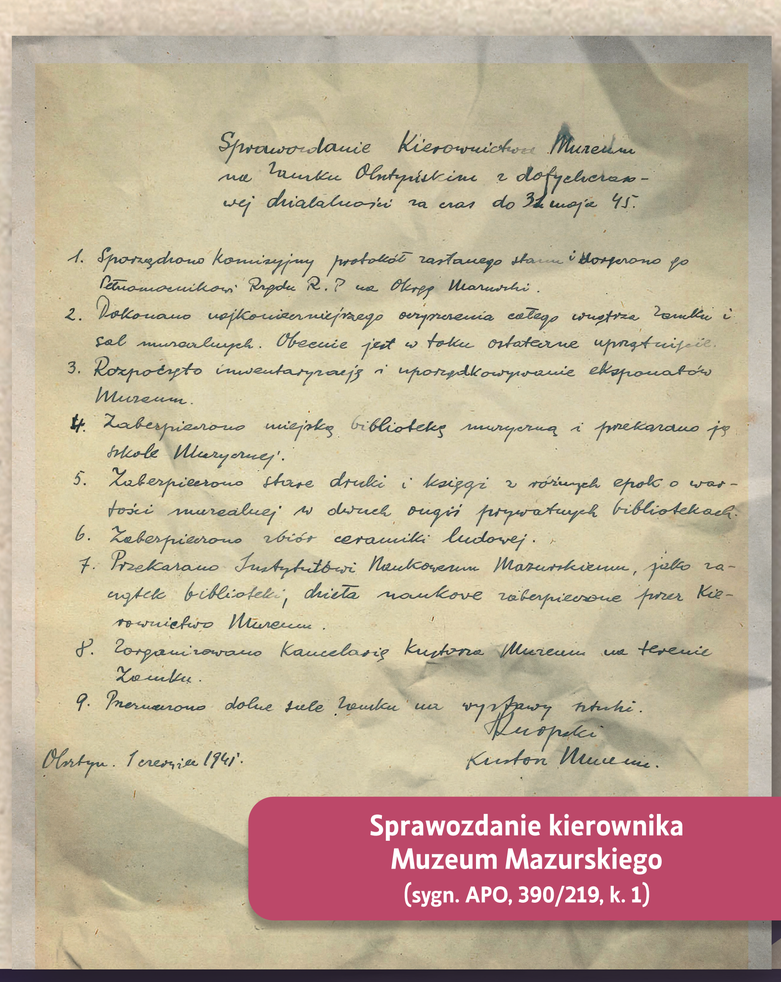
INSTYTUT PÓŁNOCNY
IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

KSIĘGOZBIORY PRZEDWOJENNE W BIBLIOTEKACH OLSZTYŃSKICH

DZIAŁALNOŚĆ EMILII SUKERTOWEJ-BIEDRAWINY I HIERONIMA SKURPSKIEGO

Powojenny Olsztyn
(sygn. APO, 4088/16)

Sprawozdanie Kierownictwa Muzeum na Zamku Olsztyńskim z dotychczasowej działalności za czas do 31 maja 45.

1. Sporządzono komisyjny protokół zastanego stanu i dostarczono go Starostwu Powiatu R.? na Okręg Mazurski.
2. Dokonano najkonieczniejszego uporządkowania całego wnętrza Zamku i sal muzealnych. Obecnie jest w toku ostateczne uporządkowanie.
3. Rozpoczęto inwentaryzację i uporządkowywanie eksponatów Muzeum.
4. Zabezpieczono miejscową bibliotekę muzealną i przekazano ją szkole Muzycznej.
5. Zabezpieczono stare druki i księgi z różnych epok o wartości muzealnej w dwóch dużych prywatnych bibliotekach.
6. Zabezpieczono zbiór ceramiki ludowej.
7. Przekazano Instytutowi Naukowemu Mazurskiemu, jako zaczątek biblioteki, dzieła naukowe zabezpieczone przez Kierownictwo Muzeum.
8. Zorganizowano kancelarię kustosza Muzeum na terenie Zamku.
9. Przemurowano dolne sale Zamku na wystawy sztuki.

Hieronim Skurpski
Kustosz Muzeum.

Olsztyn. 1 września 1945.

Sprawozdanie kierownika Muzeum Mazurskiego
(sygn. APO, 390/219, k. 1)

Emilia Sukertowa-Biedrawina

(1887–1970) – pisarka, działaczka społeczno-oświatowa, redaktor ***Komunikatów Mazursko-Warmińskich***, współzałożycielka Instytutu Mazurskiego w Olsztynie. Po objęciu funkcji sekretarza Instytutu Mazurskiego (we wrześniu 1945 r.) zorganizowała pierwszą powojenną bibliotekę regionalną. Dysponując zezwoleniem z Ministerstwa Oświaty księgozbiorów poniemieckich szukała m.in. w Olsztynie, Barczewie, Morągu, Pasłęku, Pasymiu, Szczytnie i Węgorzewie. W Ostródzie odnalazła zniszczony grób Gustawa Gizewiusza oraz uratowała akta parafialne zawierające cenne informacje na temat jego działalności. W okresie powojennym opublikowała dwa roczniki ***Kalendarza dla Mazurów*** oraz szereg popularnych broszur. W 1946 r. wspólnie z Jerzym Antoniewiczem i Hieronimem Skurpskim zaczęła wydawać biuletyn ***Komunikaty Działu Informacji Naukowej Instytutu Mazurskiego***. Sukertowa-Biedrawina opracowała również bibliografię Warmii i Mazur za lata 1945–1960.

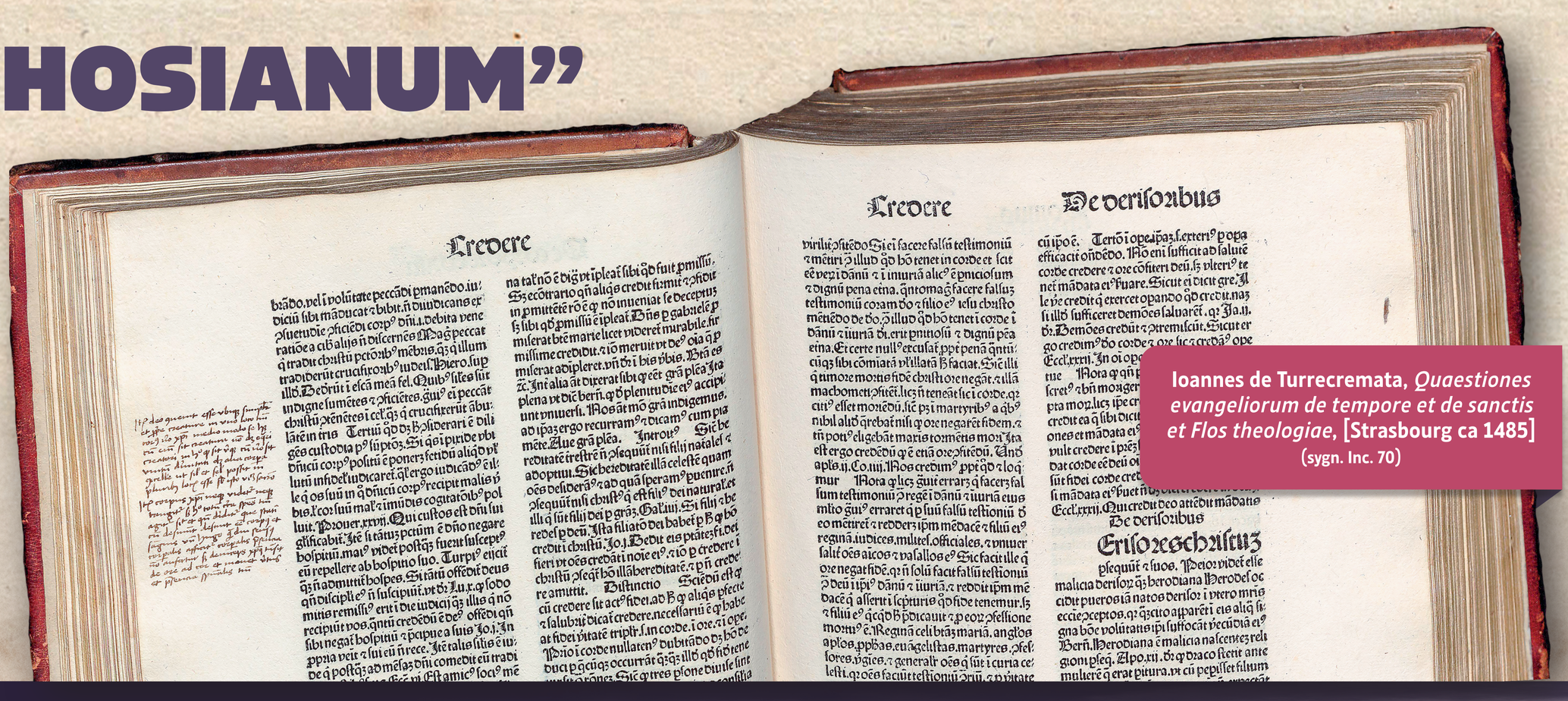
Hieronim Skurpski

(1914–2006) – artysta malarz, rysownik i grafik, działacz kultury, historyk sztuki, współtwórca Instytutu Mazurskiego, organizator, kustosz i pierwszy dyrektor Muzeum Mazurskiego w Olsztynie. W okresie powojennym wspólnie z pracownikami Muzeum: Cecylią Vetulani i Władysławem Margiewiczem rozpoczął gromadzenie księgozbioru odpowiadającego profilowi placówki przeszukując opuszczone mieszkania oraz lokale należące wcześniej do instytucji niemieckich. Wyjazdy w celu zabezpieczenia materiałów bibliotecznych odbywał wspólnie z Emilią Sukertową-Biedrawiną. Instytut Mazurski przejmował wówczas stare druki oraz książki historyczne, natomiast Muzeum Mazurskiemu przypadały publikacje folklorystyczne, etnograficzne i z dziedziny muzealnictwa, a także zabytki ruchome. Wyjazdy Skurpskiego i Sukertowej-Biedrawiny zaowocowały wspólnymi wystawami Instytutu Mazurskiego i Muzeum Mazurskiego.

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

KSIĘGOZBIORY PRZEDWOJENNE W BIBLIOTEKACH OLSZTYŃSKICH

BIBLIOTEKA WYŻSZEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO METROPOLII WARMIŃSKIEJ „HOSIANUM”

Ioannes de Turrecremata, *Quaestiones evangeliorum de tempore et de sanctis et Flos theologiae*, [Strasbourg ca 1485]
(sygn. Inc. 70)

Fredericus Petrucius, *Disputationes, quaestiones et consilia*, Roma 1472; Antonius de Butrio, *Consilia*, Roma 1472
(sygn. Inc.190,1–2 adl.)

O Bibliotece

Początki Biblioteki WSD „Hosianum” sięgają 1565 r. kiedy do Braniewa przybyli jezuici, którzy w kolejnych latach zorganizowali kolegium oraz seminarium duchowne. Gromadzone w tamtym czasie książki służyły kształceniu kleryków i obejmowały pisma z dziedziny teologii, prawa kanonicznego, łaciny i retoryki. Biblioteka poniosła duże straty w czasie najazdu szwedzkiego (1626 r.) i znacznie większe (ok. 45 tys. woluminów) pod koniec II wojny światowej. W 1945 r. ocalałe zbiory, głównie książki teologiczne i historyczne, przewieziono do Olsztyna. Zostały one włączone do księgozbioru organizowanej przez ks. bp. Jana Obłąka Biblioteki WSD „Hosianum”, która powojenną działalność zainaugurowała 17 października 1949 r. Księgozbiór w 1958 r. rozszerzono o stare druki z Braniewa, przejęte wcześniej przez Armię Czerwoną i wywiezione do Moskwy. Do Biblioteki włączono również zbiory innych warmińskich bibliotek kościelnych, w tym kapitulnej we Fromborku oraz kapituły kolegiackiej w Dobrym Mieście. Księgozbiór Biblioteki WSD „Hosianum” liczy 275 926 woluminów, w tym 332 inkunabuły i ponad 7,6 tys. starych druków. Niektóre z nich należały do biskupów warmińskich: Łukasza Watzenrode, Jana Dantyszka, Tiedemana Giese, kard. Stanisława Hozjusza, Marcina Kromera, kard. Andrzeja Batorego. Najstarszym inkunabułem w zbiorach Biblioteki jest inkunabuł prawniczy składający się z dwóch druków: F. Petrucius, ***Disputationes, quaestiones et consilia***, Roma 1472 i A. de Butrio, Consilia, Roma 1472. Posiada ona także druki wydawane w oficynie braniewskiej (od XVI w.) oraz druki cyrylickie i rękopisy (XVII–XVIII w.) z klasztoru staroobrzędowców w Wojnowie. Od 1999 r. Biblioteka WSD „Hosianum” funkcjonuje wspólnie z Biblioteką Wydziału Teologii Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego.

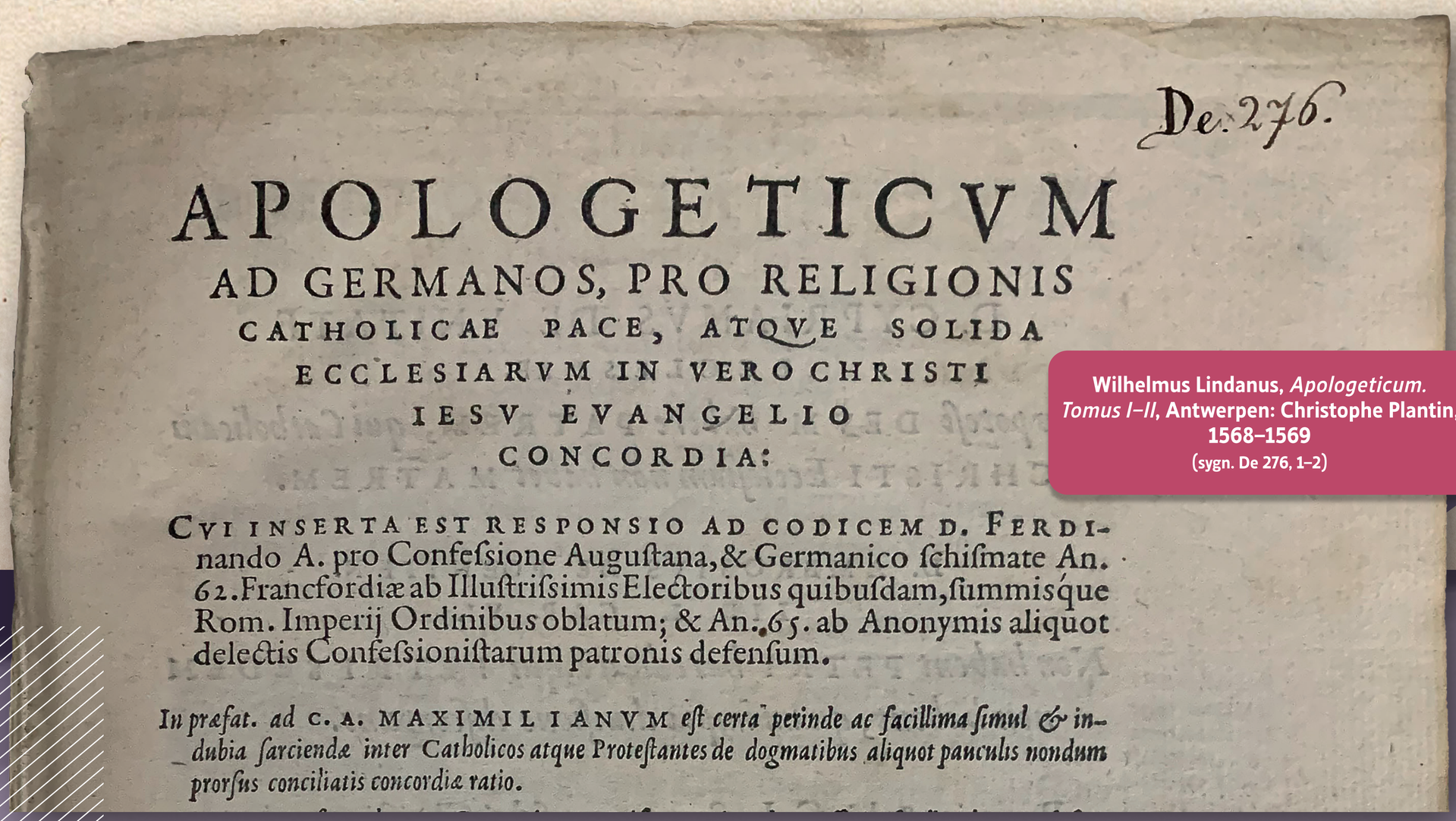

Petrus Lombardus, *Sententiarum libri IV, cum commentario Bonaventurae*, P. III, Nürnberg, [post 2 III 1491]
(sygn. Inc. 62)

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

KSIĘGOZBIORY PRZEDWOJENNE W BIBLIOTEKACH OLSZTYŃSKICH

BIBLIOTEKA WYŻSZEGO SEMINARIUM DUCHOWNEGO METROPOLII WARMIŃSKIEJ „HOSIANUM”

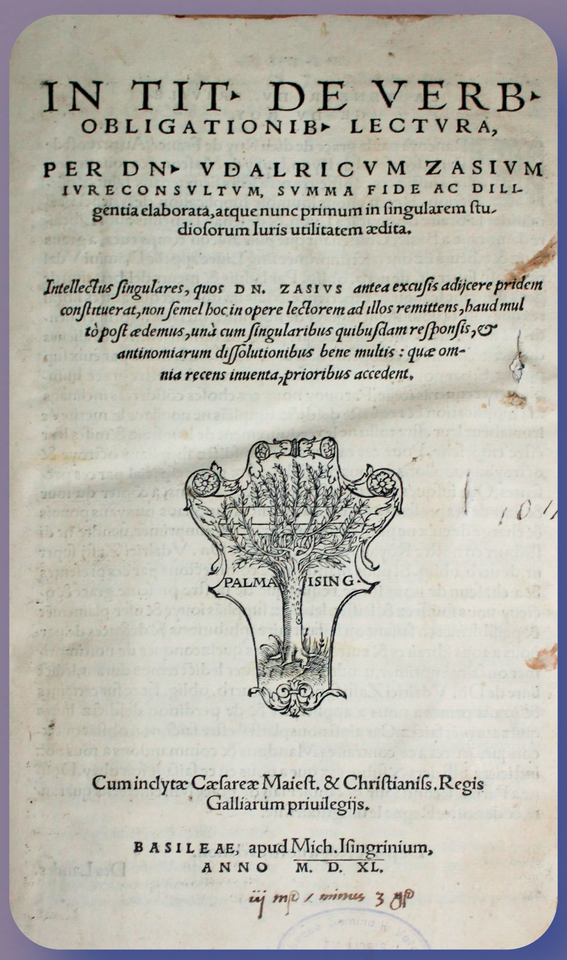
De. 276.

APOLOGETICVM
AD GERMANOS, PRO RELIGIONIS
CATHOLICAE PACE, ATQVE SOLIDA
ECCLESIARVM IN VERO CHRISTI
IESV EVANGELIO
CONCORDIA:

CVI INSERTA EST RESPONSIO AD CODICEM D. FERDInando A. pro Confeſsione Auguſtana, & Germanico ſchiſmate An. 62. Francfordiæ ab Illuſtriſsimis Electoribus quibuſdam, ſummisque Rom. Imperij Ordinibus oblatum; & An. 65. ab Anonymis aliquot delectis Confeſsioniſtarum patronis defenſum.

In præfat. ad C. A. MAXIMILIANVM *eſt certa perinde ac facillima ſimul & indubia ſarciendæ inter Catholicos atque Proteſtantes de dogmatibus aliquot pauculis nondum prorſus conciliatis concordiæ ratio.*

Wilhelmus Lindanus, *Apologeticum. Tomus I–II*, Antwerpen: Christophe Plantin, 1568–1569
(sygn. De 276, 1–2)

IN TIT. DE VERB. OBLIGATIONIB. LECTVRA,
PER DN. VDALRICVM ZASIVM IVRECONSVLTVM, SVMMA FIDE AC DILIgentia elaborata, atque nunc primum in ſingularem ſtudioſorum Iuris utilitatem ædita.

Intellectus ſingulares, quos DN. ZASIVS *antea excuſis adjicere pridem conſtituerat, non ſemel hoc in opere lectorem ad illos remittens, haud multò poſt ædemus, unà cum ſingularibus quibuſdam reſponſis, & antinomiarum diſſolutionibus bene multis: quæ omnia recens inuenta, prioribus accedent.*

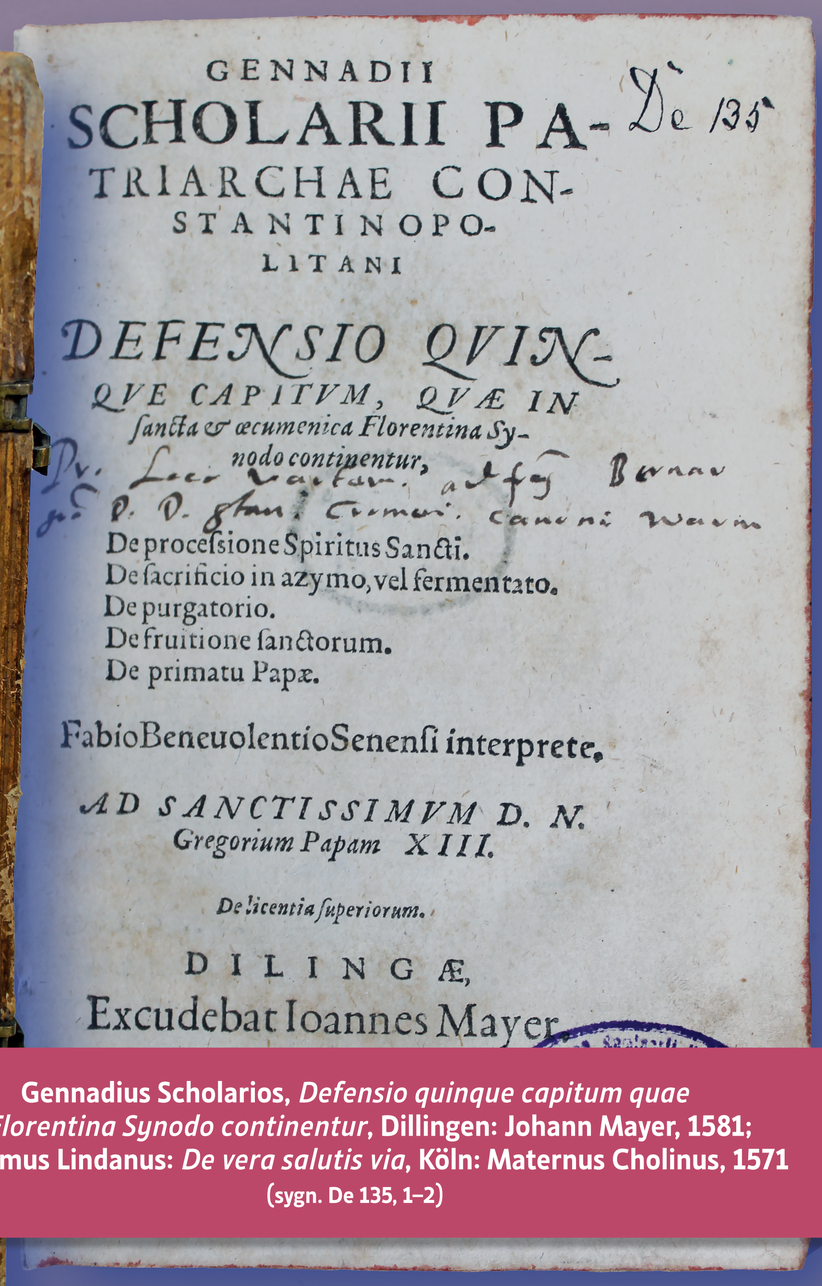
PALMA ISING

Cum inclytæ Cæſareæ Maieſt. & Chriſtianiſs. Regis Galliarum priuilegijs.

BASILEAE, apud Mich. Iſingrinium,
ANNO M. D. XL.

Ulricus Zasius, *De verborum obligationibus*, Basel: Michael Isengrin, 1540
(sygn. Sd 608)

De 135

GENNADII
SCHOLARII PATRIARCHAE CONSTANTINOPOLITANI

DEFENSIO QVINQVE CAPITVM, QVÆ IN *ſancta & œcumenica Florentina Synodo continentur,*

De proceſsione Spiritus Sancti.
De ſacrificio in azymo, vel fermentato.
De purgatorio.
De fruitione ſanctorum.
De primatu Papæ.

Fabio Beneuolentio Senenſi interprete.

AD SANCTISSIMVM D. N. Gregorium Papam XIII.

De licentia ſuperiorum.

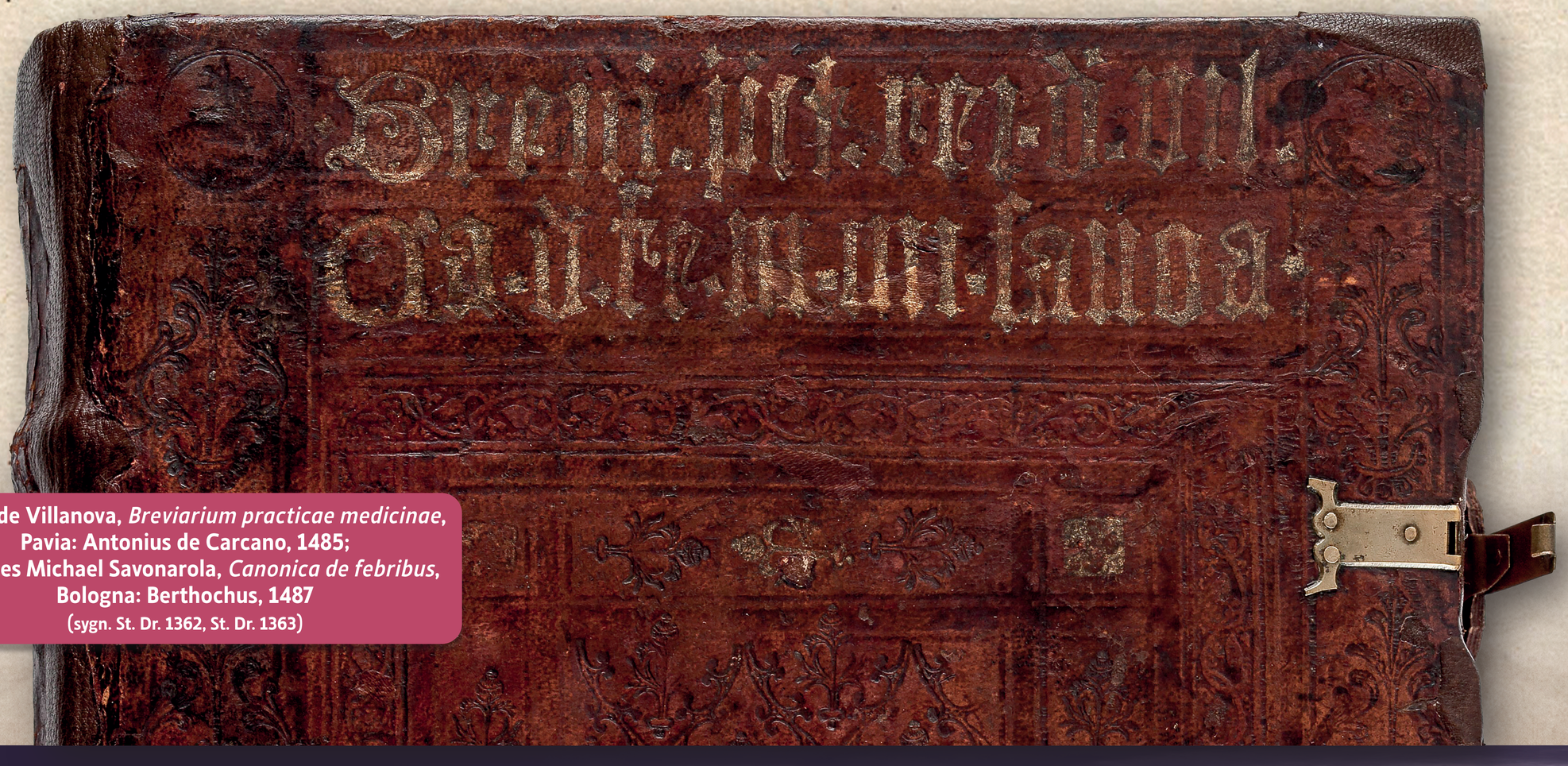
DILINGÆ,
Excudebat Ioannes Mayer

Gennadius Scholarios, *Defensio quinque capitum quae in Florentina Synodo continentur*, Dillingen: Johann Mayer, 1581; Wilhelmus Lindanus: *De vera salutis via*, Köln: Maternus Cholinus, 1571
(sygn. De 135, 1–2)

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

KSIĘGOZBIORY PRZEDWOJENNE W BIBLIOTEKACH OLSZTYŃSKICH

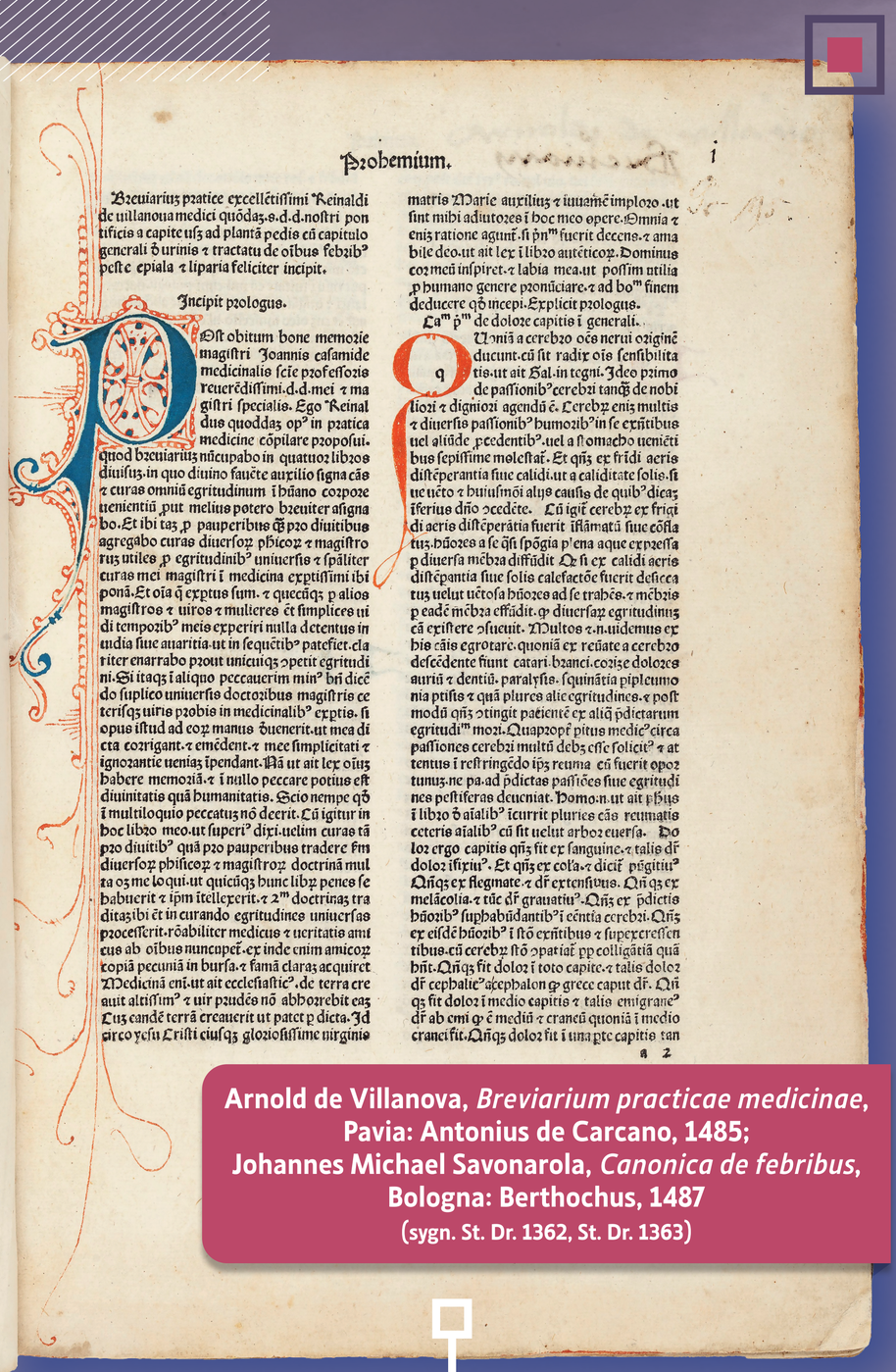
BIBLIOTEKA MUZEUM WARMII I MAZUR W OLSZTYNIE

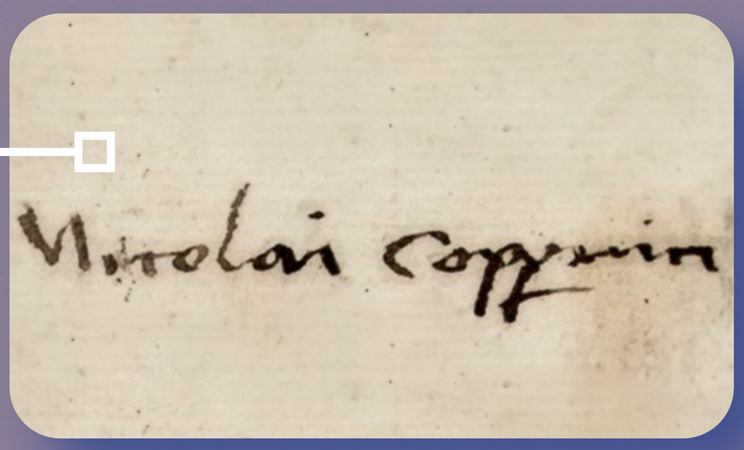
Arnold de Villanova, *Breviarium practicae medicinae*, Pavia: Antonius de Carcano, 1485; Johannes Michael Savonarola, *Canonica de febribus*, Bologna: Berthochus, 1487
(sygn. St. Dr. 1362, St. Dr. 1363)

O Bibliotece

Wiosną 1945 r. działalność rozpoczęło Muzeum Mazurskie w Olsztynie (od 1975 r. Muzeum Warmii i Mazur), którego pierwszy dyrektor Hieronim Skurpski wraz z pracownikami: Cecylią Vetualni i Władysławem Margiewiczem podjęli starania o pozyskanie publikacji odpowiadających profilowi placówki. Książek szukano w opuszczonych mieszkaniach oraz siedzibach instytucji poniemieckich, a także pozyskiwano je z ogólnopolskich akcji zbierania dubletów w instytucjach naukowych i z darów osób prywatnych. Od 1947 r. organizowaniem biblioteki zajmował się Michał Chomin. Księgozbiór liczył wówczas 3,5 tys. woluminów i był systematycznie rozbudowywany w następnych latach. Włączono do niego m.in. część zbiorów z królewieckiego *Prussia-Museum*. Biblioteka Muzeum Warmii i Mazur gromadzi pozycje z zakresu historii sztuki, archeologii, rzemiosła artystycznego, historii, etnografii, malarstwa, konserwacji, muzealnictwa i przyrody. Obok książek i czasopism posiada kilkaset rękopisów (m.in. z kolegium jezuickiego w Braniewie) oraz ponad 2 tys. starych druków. Wśród tych ostatnich znajduje się 5 inkunabułów, w tym współoprawne prace z zakresu medycyny: Arnoldusa de Villanova, ***Breviarium practicae medicinae*** oraz Joannesa Michaela Savonaroli, ***De febribus***, będące niegdyś własnością Mikołaja Kopernika. Biblioteka posiada największy w regionie zbiór dzieł Ignacego Krasickiego, a także 3 wydania *De Revolutionibus* Kopernika.

Arnold de Villanova, *Breviarium practicae medicinae*, Pavia: Antonius de Carcano, 1485; Johannes Michael Savonarola, *Canonica de febribus*, Bologna: Berthochus, 1487
(sygn. St. Dr. 1362, St. Dr. 1363)

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

KSIĘGOZBIORY PRZEDWOJENNE W BIBLIOTEKACH OLSZTYŃSKICH

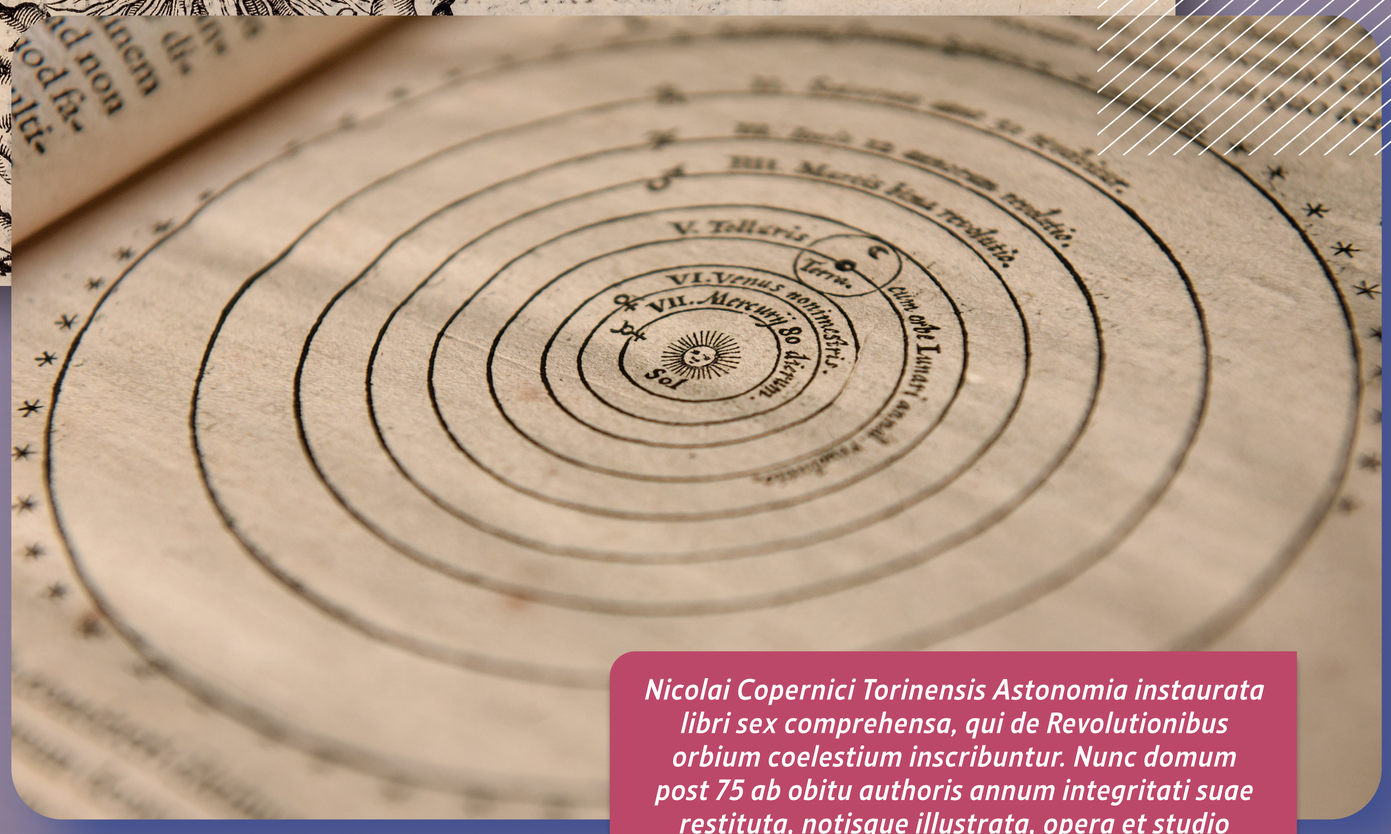
BIBLIOTEKA MUZEUM WARMII I MAZUR W OLSZTYNIE

Nicolai Copernici Torinensis De Revolvtionibus orbium coelestium, Libri VI [...] Praetera tabulas expeditas luculentasq[ue] addidit, ex quibus eosdem motus ad quoduis tempus Mathematum studiosus facillime calculare poterit [...], **Basileae: Ex officina Henricpetrina, 1566**
(sygn. St. Dr. 1565)

Nicolai Copernici Torunensis De revolutionibus orbium coelestium libri sex. Accedit G. Joachimi Rhetici Narratio prima, cum Copernici nonnullis scriptis minoribus nunc primum collectis, ejusque vita = Mikołaja Kopernika Toruńczyka O obrotach ciał niebieskich ksiąg sześć. Nadto Opowiadanie piérwsze J. Joachima Retyka, różne pisma mniejsze M. Kopernika teraz zebrane i życiorys jego, **Warszawa: Typis Stanislai Strąbski, 1854**
(sygn. III/15665)

Nicolai Copernici Torinensis Astonomia instaurata libri sex comprehensa, qui de Revolutionibus orbium coelestium inscribuntur. Nunc domum post 75 ab obitu authoris annum integritati suae restituta, notisque illustrata, opera et studio D. Nicolai Mulerii..., **Amstelrodami: Excudebat Wilhelmus Iansonius sub Solari aureo, 1617**
(sygn. St. Dr 1552)

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

BIBLIOTEKA INSTYTUTU PÓŁNOCNEGO IM. W. KĘTRZYŃSKIEGO

Nowy Testament Pana naszego Jesusa Christusa. Znowu z Lacińskiego y z Gręckiego na Polskie [...] przełożony y argumentami [...] y annotacyami [...] obiaśniony [...] przez [...] Jakuba Wuyka, **Kraków 1593**
(sygn. **PTH S-126**)

Luther Martin, *Enchiridion der Kleine Catechismus für die gemeine Pfarherr und Prediger/gebessert*, **Wittemberg 1540**
(sygn. **PTH S-133**)

O Bibliotece

Początki Biblioteki Instytutu Północnego związane są z Instytutem Mazurskim, który oficjalną działalność rozpoczął w lipcu 1945 r. Zgodnie ze statutem Instytutu powołano bibliotekę regionalną mającą zapewnić warsztat dla badaczy zajmujących się problematyką Warmii i Mazur. Zadanie zorganizowania placówki powierzono Emilii Sukertowej-Biedrawinie, sekretarz generalnej Instytutu. Po uzyskaniu stosownych pozwoleń rozpoczęła ona akcję gromadzenia książek poniemieckich na terenie Warmii i Mazur, w trakcie której udało się pozyskać m.in. modlitewnik Albrechta Hohenzollerna oraz niemiecko-polski słownik nazw botanicznych *Supplementum Florae Prussicae* Jerzego Andrzeja Helwinga. W sierpniu 1948 r. Instytut Mazurski przekształcono w Stację Naukową Instytutu Zachodniego w Poznaniu, zaś w 1953 r. Biblioteka Stacji Naukowej została objęta patronatem Polskiego Towarzystwa Historycznego. Po utworzeniu Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w 1963 r. księgozbiór byłego Instytutu Mazurskiego został przekazany Ośrodkowi przez Stację Naukową PTH w depozyt. W kolejnych dziesięcioleciach biblioteka OBN gromadziła własny księgozbiór, głównie publikacje regionalne i historyczne. Działalność Biblioteki kontynuuje Biblioteka Instytutu Północnego, powstałego w 2019 r. z przekształcenia Ośrodka. Jest ona specjalistyczną biblioteką regionalną o profilu humanistycznym gromadzącą materiały z zakresu nauk społecznych. Placówka pozyskuje publikacje dotyczące Pomorza Wschodniego, byłych Prus Wschodnich, Pomorza Zachodniego, Ziemi Lubuskiej, Górnego Śląska i Wielkopolski. Dużą wartość posiadają zbiory specjalne, a szczególnie ponad 2,5 tys. starych druków (w tym jeden inkunabuł), wydanych m.in. w oficynie braniewskiej i w Królewcu. Biblioteka posiada bogaty zbiór czasopism wydawanych na terenie Prus Wschodnich do 1945 r. Wśród nich znajduje się m.in. *Gazeta Olsztyńska*, *Mazur*, *Königsberger Allgemeine Zeitung* oraz *Königsberger Hartungsche Zeitung*.

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

KSIĘGOZBIORY PRZEDWOJENNE W BIBLIOTEKACH OLSZTYŃSKICH

BIBLIOTEKA INSTYTUTU PÓŁNOCNEGO IM. W. KĘTRZYŃSKIEGO

Verlagsort Allenstein

GAZETA OLSZTYŃSKA

„Gazeta Olsztyńska“ z dodatkami „Gość Niedzielny“ i „Gospodarz“ wychodzi codziennie z wyjątkiem świąt. Abonament miesięczny na pocztach 1.30 Rm., z odnoszeniem 1.66 Rm. — Do Polski 4 złote. Wpłacić należy na konto nasze P. K. O. Warszawa numer 194 159.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary!

Niech będzie pochwalony
Jezus Chrystus!

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 5 fenigów za 1-milimetrowy wiersz sześciołamowy. Wiersz reklamowy 15 fenigów. — Redakcja i administracja **Allenstein Ostpr., Mühlenstr 2.** Telefon nr. 2531. Pocztowe konto czekowe: Königsberg 2364. Rękopisów redakcja nie zwraca.

Rok 53 **Allenstein (Olsztyn), na sobotę 1 kwietnia 1939** **Nr. 77**

Minister Frick o Polakach w Niemczech

(Tel. własnego korespondenta)

Berlin. W czwartek wieczorem wygłosił w hotelu „Adlon“ w Berlinie wobec przedstawicieli dyplomacji i prasy zagranicznej minister spraw wewnętrznych dr. Frick mowę na temat niemieckich grup narodowościowych w Rzeszy. Minister mówił kolejno o Czechach, Polakach, Kroatach, Słoweńcach, Węgrach, Duńczykach, Słowakach i Litwinach. Szczególnie wiele mówił min. Franck o Polakach w Niemczech, o ich życiu kulturalnym, organizacyjnym i gospodarczym. Dalej Frick oświadczył, iż wszystkie swoje grupy narodowe w Rzeszy mają zapewnione swoje prawa życiowe. Spis ludności, który odbędzie się 17 maja bieżącego roku przez wprowadzenie rubryki narodowościowej — powiedział dr. Frick — określi dopiero liczbę grup narodowościowych w Niemczech.

Obszerne wyjątki z mowy min. Fricka podamy w numerze jutrzejszym.

Skrzydlata Polska

...twa, panowania nad przestrzenią po... ...mcy stworzyły swoje lotnictwo w cią... ...Włochy wygrały wojnę abisyńską i ...drogi morskie swojem lotnictwem. ...glia porównują swoją siłę z siłami sa... ...nie pozostać w tyle. Polska chce być ...niczem równie jak jej sąsiedzi, potę... ...celu rozpisała pożyczkę państwową ...dowy lotnictwa wojskowego i arty... ...tniczej, która po kilku zaledwie dniach ...z ponad 64 milonów złotych. Jest to ...czątek.

Jeszcze nigdy armia francuska nie była tak silna

Gazeta Olsztyńska, **nr 77 z 1 kwietnia 1939 r.** **(sygn. 0651)**

...inspektorem generalnym piechoty, dyrektorem Wyższej Szkoły Wojennej, gubernatorem wojskowym Fezu podczas walk z Abd-el-Krimem, wreszcie członkiem Najwyższej Rady Wojennej.

Udałem się do partamentu, jaki generał Dufieux zajmuje w pobliżu Ecole Militaire.

— Panie generale — zacząłem — czy zechce pan powiedzieć polskim czytelnikom, jaki jest obecny stan armii francuskiej?

— Z całą stanowczością mogę panu oświadczyć, że pod względem moralnym, fizycznym i psychicznym armia francuska nigdy jeszcze nie była tak silna. Proszę mi wierzyć, że to nie są gadania, obliczone na propagandę zagraniczną. Przez 7 lat byłem inspektorem generalnym piechoty, na kilku odcinkach byłem także inspektorem wszystkich formacji, to też mówię to, co stwierdziłem osobiście. W rezerwie jestem dopiero od kilku miesięcy. Mieliśmy duże trudności z naszym lotnictwem, ostatnio poczyniono jednak duże wysiłki dla naprawienia dawnych błędów. Dochodzimy do normy 100 aparatów miesięcznie, poza tym kupujemy świetne aparaty w Stanach Zjednoczonych. Od pięciu miesięcy czynimy także wysiłki w kierunku przygotowania ludzi. Wypuszczamy zastępy pierwszorzędnie wykwalifikowanych pilotów, mechaników i obserwatorów, którzy obsadzą nowe aparaty. Gdy mowa o flocie mogę stwierdzić, że tonaż naszych pancerników przewyższa łączny tonaż Niemiec i Italii. W roku 1940 siły tamtych przewyższą nasze, wobec czego liczymy na pomoc Anglii, która rozpoczęła gigantyczny wysiłek w tej dziedzinie. W ciągu trzech lat flota brytyjska posiędzie 20 zupełnie nowych pancerników. Okręty nie wystarczą jednak, ani samoloty, to też musieliśmy stworzyć cały szereg baz morskich i lotniczych.

— A jak wygląda, panie generale, obrona granic Francji?

Jesteśmy przygotowani na wszelką ewentualność. Nie obawiamy się żadnych niespodzianek, gdyż nie tylko mamy silnie umocnione pozycje, posiadamy także dosko...

Gazeta Ludowa

Pismo poświęcone ludowi ewangielickiemu.

„Gazeta Ludowa“ z bezpłatnym dodatkiem dwuniedzielnym „Ewangielik“ wychodzi 2 razy tygodniowo: na środę i sobotę. Kosztuje kwartalnie na 9 częściach 1 mr., w ekspedycyi 80 fen.

Drukarnia i redakcya znajduje przy ulicy Dworcowej (Bahnhofstr.) Nr. 2 obok kościoła.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 15 fen. od wiersza forpusowego. Listy adresować: „Gazeta Ludowa“, Łuck O/Pr.

22 Sobota: Wincentego. 23 Niedziela: Ildefonsa. 24 Poniedziałek: Tymoteusza. 25 Wtorek: Nawrócenie Pawła.

Bóg z nami!

Słońca wschód 8 8 — Zachód 4 18 „ „ 8 6 — „ 4 20 „ „ 8 4 — „ 4 22 „ „ 8 3 — „ 4 24

W przyszły poniedziałek dnia 24 stycznia
o godzinie 1-szej po południu
odbędzie się
w mieszkaniu p. Karola Bahrke w Ełku
zebranie
członków komitetu
Partyi Ludowej Mazurskiej.
Uprasza się o udział i punktualne przybycie. Osobne zaproszenia nie będą rozsyłane.
Zarząd.

Sprawa Mazurska w sejmie pruskim.

Ubiegłego poniedziałku nad obmawianiem etatu ...uskiego, pytał się poseł **Richter** z partyi **wol**...**o myślnej rządu** pruskiego w sprawie wybadania przez policyą gości z mieszkania redaktora, Karola Bahrke.

Zapytanie to, szanownego posła Richtera tak ...zmi:

„Do tego dochodzi jeszcze cały system ma... ...ych praw policyjnych, na które polscy ...słowie ciągle się skarżą. Ten system pod pa...waniem pana ministra Reckego wymierzony jest ...e tylko przeciwko Polakom, ale i przeciwko so...alistom. System ten wnika już nawet do **pry...atnych stosunków**. Zważcie tylko sposób, w jaki ...licya występuje przeciwko **ludności mazurskiej** (Ełku, sposób, w jaki się tam przeszkadza od...waniu zebrań w domach **prywatnych i prywatne** ...pranie rozpędza się przez żandarmów. I to ...szystko dla tego, że wychodzi tam gazeta w je... ...ku **mazurskim**, która **broni języka Mazurów** i ...ierząt, że **konserwatyści** nie bronią interesów ...ów i robotników. Powiedzcie mi tylko na ...tyo, co wy właściwie sobie przy tem myślicie, ...wy przez to osiągnąć chcecie. Ludność nigdy ...e jest cnotliwą, jak wtedy, kiedy się występuje ...eciwko ojczystemu jej językowi.

A teraz odwrotna strona medalu. Zalaj łą...nia się towarzystwo politycznych dotąd nie zite...ny. A jednak w Berlinie w hotelu Kaiserhofie ...erają się panowie radzcy handlowi i agitują za ...ą, zebranie nawet na policyi nie zgłaszają. ...m jednak żandarmów nie widać. To się ...rzeciwia prawu (Poseł Buck woła: Weale nie!) ...f, panie pośle Buck, pan jest majstrem od ...ystkiego (wielka wesołość). Podziękuj panu ...u Bogu, że nie jesteś socyalistą, bo obejrzeli ...sobie pana inaczej. Socyaliści pod względem ...krzania praw są w stosunku do konserwaty... ...w tylko dziecini niewinnemi. (Wielka wesoło...ć.) Gdyby panowie konserwatyści mieli wszę... ...większość, to niezadługo gorzej by u nas wy...dało, jak w Saksonii. A coby potem przyszło ...ustawodawstwo co do zebrań i stowarzyszeń ...ospodarka policyjna pod komendą pana minis...stra Reckego, tego chyba osobno udowadniać nie potrzeba. (Gruźne oklaski na lewicy.)“

A więc są jeszcze posłowie, którzy zajmują się Mazurami. Był więc poseł, który powiedział panu ministrowi prawdę. Krajowość naszą słyszał cały świat, krzywda nasza doszła do uszu monarchy.

Widzicie więc, kochani Bracia, że nasi nieprzyjaciele, konserwatyści, gwałtem chcieliby nas utrzymać w ciemnocie i uśpieniu. Myśleli, że jeżeli żandarmi nas rozpędzą, my schowamy się w najciaśniejszą dziurkę, i będziemy wyczekiwać, póki nam łapa konserwatystów nie poda strawy. Lecz nie doczekanie konserwatystów! Mazurom zabroniono się zejść i pogwarzyć, żandarmi rozganiali zebranie. Mazurzy z milczeniem i powagą rozeszli się, ale postanowili zapytać się landrata i ministra, dla czego nam się krzywda dzieje. Mazurzy przez swoją „Gazetę Ludową“ prosili posłów o przedłożenie sprawy tej w sejmie. Sprawę tę przedłożył w sejmie poseł Richter. Cześć i sława za to posłowi Richterowi!

Ale doty.czas na nasze zażalenia, — pomimo że sprawa stała się 8 listopada — ani od p. landrata Grocbena, ani od p. ministra nie otrzymaliśmy odpowiedzi. A przecież minęło już przeszło **dwa** miesiące.

Na odpowiedź pana ministra postowi Richterowi bardzoby ciekawi, a także pragnęlibyśmy mieć **odpowiedź** na nasze zażalenia do p. ministra i landrata.

Odpowiedzi wyczekujemy!

Nowiny ze świata.

Niemcy

— Parlament niemiecki obradował w czwartek nad nową ustawą sądową, dotyczącą procesów cywilnych. Ustawa została przekazana komisyi do bliższego opracowania. Następnie stawił konserwatywny poseł Salisch wniosek, aby na sądzie świadkowie nie składali przysięgi przed zeznaniem, lecz po zeznawaniu. Ponieważ mogłoby jednak być tacy, którzyby przed sądem naumyślnie kłamali, aby nie potrzebowali przysięgać, dla tego ma być kara za fałszywe zeznawanie, choć jeszcze nie przysięgano. Jest taczą pewną, że nie będzie tyle procesów o fałszywą przysięgę, gdy wniosek ten stanie się prawem. Posłowie Lenzmann (postępowiec), Rintelen (centrum) i Plessel (nacyonal-liberał) poparli wniosek Salischa.

Poseł Stadthagen (socyalny demokrata) uderzał w namiętny sposób w sędziów, wskutek czego przezydent Buol pouczał go dwa razy do porządku. Wniosek Salisa został przekazany komisyi. Posłowie Rintelen i Lenzmann stawili wniosek, aby można przeciw wyrokom izb karnych zakładać apelacyą. Przestępstwa prasowe mają być sądzone przez sądy przysięgłych. Przeciw temu oświadczyli się konserwatyści i nacyonalliberałowie, za wnioskiem wszystkie inne stronnictwa.

— Z parlamentu. Przy słabym udziale posłów obradowano wczoraj w dalszym ciągu nad wnioskiem centrum, dotyczącym poczynienia zmian i uzupełnień w kodeksie karnym. W dyskusyi, która była dość ożywioną, zabierali głos posłowie z wszystkich prawie stronnictw. Zacięta polemika wywiązała się pomiędzy antisemitą Zimmermanem a socyalistą Leblem, który opowiadał o niemoralnej zabawie pewnego klubu kręgielskiego w Dreźnie, zarzucając rządom pewnej części prasy, że stara się u rządu o „łapówki“. Za wyrażenie to powołał go wiceprezes do porządku. Ostatecznie wniosek przekazano osobnej komisyi, złożonej z 14 członków. Przyszłe posiedzenie w czwartek.

— Żona deputowanych zakatwiła się w środę z etatem. 25 ministrów brali udział w dyskusyi tylko ministrowie sprawiedliwości Schönstedt i wiceprezes ministerstwa dr. Miquel. Pierwszy odpowiedział posłowi Mottemu, drugi zaś narodowo-liberalnemu Schmiedingowi, którego mowa była wiernem odzwierciedleniem mowy posła Eynerna. Odpowiedź dr. Miquela na wywody p. Schmiedinga nie różniła się też wcale od odpowiedzi danej dniem poprzednim p. Eynernowi.

— Sprawy płacenia dyet posłom parlamentarnym powrócą znowu „Fricšin. Ztg.“ ze względu na wielkie przerwy w restauracyi parlamentarnej, na co skarży się dziennikarstwo. Dziennik wymieniony pisze, że wcale dziwić się nie można, iż posłowie w restauracyi tej nie przesiadują, ponieważ trzeba tam za wszystko płacić drożej, niż gdzieindziej. Należy więc koniecznie płacić posłom dyety, czemu też wcale nie jest przeciwny kanclerz rzeszy, natomiast cesarz stanowczo się podobno opiera płaceniu dyet.

— Przeciw robotnikom zamierza rząd niemiecki wnieść nowym projektem ustawy. Chodzi mianowicie o ochronę tych robotników, którzy nie chcą przystąpić do znowu bezrobocia. Rząd powinien wystąpić także przeciw znowom fabrykantów na szkodę robotników, bo sprawiedliwość nakazuje wszystkim równo mierzyć.

— Socyalistyczna gazeta „Vorwarts“ otrzymała z niewiadomej strony tajne rozporządzenie ministra Posadowskiego (urząd spraw wewnętrznych), rozesłany do władz. W piśmie tem żąda minister wiadomości, dotyczących wywierania na robotników nacisku przy strejkach, oraz oświadczenia, w jaki sposób poszczególne urzędy uważają za stosowne przeciwdziałać nadużywaniu strejków. Uprawdzie oświadczył minister, że sposoby te nie mają stać w sprzeczności z prawem o leczeniu się w szpitalach, ale z drugiej strony zażądał odpowiedzi jeszcze przed zwołaniem parlamentu; chodziło więc niewątpliwie o zebranie materyału do nowego projektu o związkach i stowarzyszeniach. „Vorwärts“ cieszy się ogromnie z tego tajnego reskryptu i ostrzega słusznie, że odda on dobre usługi stronnictwom rządowi przeciwnym przy przyszłych wyborach do parlamentu.

Wiadomości z różnych stron

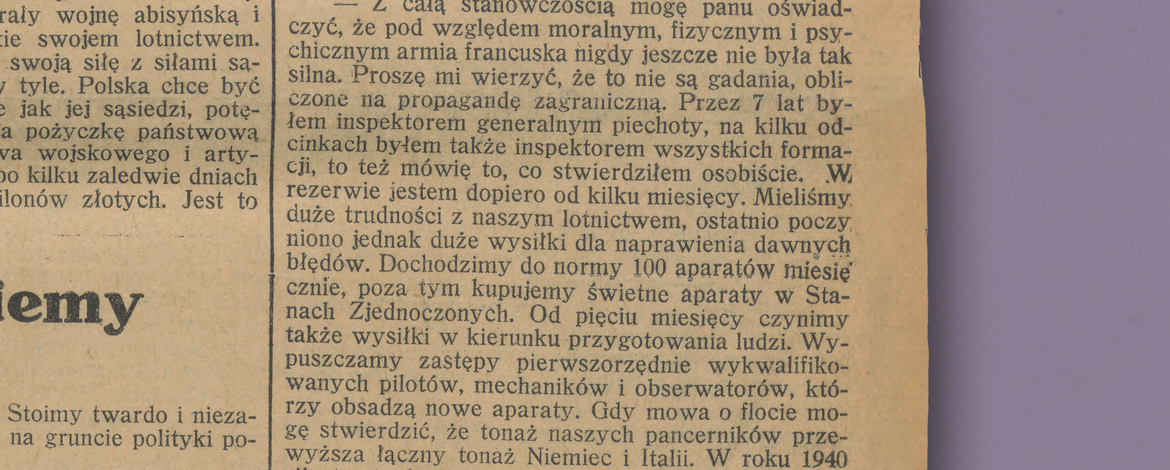
Mazury

Ełk, dnia 21 stycznia 1898

Matki polskie! Czuwajcie nad tem, aby dzieci wasze nie zapomniały swej mowy ojczystej! Uczcie dzieci czytać i pisać po polsku!!

Gazeta Ludowa, **nr 7 z 22 stycznia 1898 r.** **(sygn. 0660)**

MAZUR

PISMO z OBRAZKAMI

wychodzi dwa razy w tygodniu

Bóg z nami!

Dodatki: co tydzień „Twierdza Ewangelijna“, co 2 tygodnie „Gospodarz“. Przedpłata miesięczna 20 fen., opłata pocztowa 12 fen., razem 32 fen. Przedpłata ćwierćroczna 60 fen., opłata pocztowa 36 fen., razem 96 fen. Do Polski 2 zł., które należy nam przekazać czekiem P. K. O. 210 201.

Ogłoszenia przyjmuje się za opłatą 10 fenigów od wiersza 6-łamowego. Czytelnikom naszego pisma udzielamy 50-procentowej zniżki. Administracya: Ortelsburg Ostpr., Kaiserstr. 18. Listy adresować: „Mazur“, Ortelsburg Ostpr., Kaiserstr. 18. Rękopisów się nie zwraca.

Nr. 92

Rok 9. **Szczytno, na środę 18-go listopada 1936 r.**

Co znaczy Londyn?

Uspokojenie w Europie. — Wspólne cele W. Brytanii i Polski

...nie. Istotnie, Londyn, chcąc utrzymać równowagę Europy ...i prawdziwy pokój może a pewnie i będzie opierał się o ...ę i Francję.

...W swej mowie w Izbie Gmin stwierdził minister ...en, że stosunki Anglii z Francją nie były jeszcze nigdy ...dobre jak dzisiaj. Francja natomiast i Anglia widzą ...w Polsce niezależną siłę, na którą można liczyć w razie potrzeby.

Polska, stawszy się wielkim mocarstwem, jest wartościowym czynnikiem militarnym czy to w czasie pokoju czy też na wypadek wojny.

...rzenia przeciwwagi.

To należy dziś do przeszłości. Dziś Anglia zdaje sobie sprawę ze znaczenia Polski. Dlaczego Polska interesuje dziś Anglię? Ponieważ stanowi ona czynnik pokoju na Wschodzie, ponieważ utrzymuje równowagę pomiędzy Rzeszą Niemiecką a Związkiem Sowieckim. W Londynie uznają **osobliwe znaczenie Polski w Europie**, w Londynie zro... ...ą **militarną armii polskiej** oraz zna...

Czasy się zmieniły . . .

Paryż. Prawicowy dziennik francuski „Action Fraincaise“ pisze, że **Polacy mogą obecnie zdać sobie sprawę z drogi, którą przebyli od 1918 roku do obecnego przyjęcia, jakie Anglia zgotowała polskiemu ministrowi spraw zagranicznych.** Nie tak to dawno jeszcze, żaden bankier angielski nie chciałby pożyczyć Polsce ani złotówki. **Czasy się zmieniły.** Obecnie **rząd brytyjski uznaje pierwszorzędną rolę Polski na wschodzie Europy.**

Dziennik „La Republique“ uważa, iż główną zasługą Polski dla sprawy pokoju jest, iż nie przechyliła się ani na stronę hitlerowskich Niemiec, ani na stronę bolszewickiej Rosji. Polska nie daje się wciągnąć do sporów światopoglądowych. Dlatego prasa angielska tak gorąco powitała polskiego ministra spraw zagranicznych.

tyjskiej polityki zagranicznej. Z pobytu w Warszawie wyniósł on silne wrażenie, a wielokrotne rozmowy z ministrem Beckiem utwierdziły go w zrozumieniu roli Polski jako czynnika pokoju europejskiego. Nie mały wpływ odegrały też **względy gospodarcze.** Minister Eden dopatruje się pewnych **wspólnych dążeń między Polską i Anglią,** które pragną być pośrednikami w Europie.

Mazur, **nr 92 z 18 listopada 1936 r.** **(sygn. 0655)**

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKĄ DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

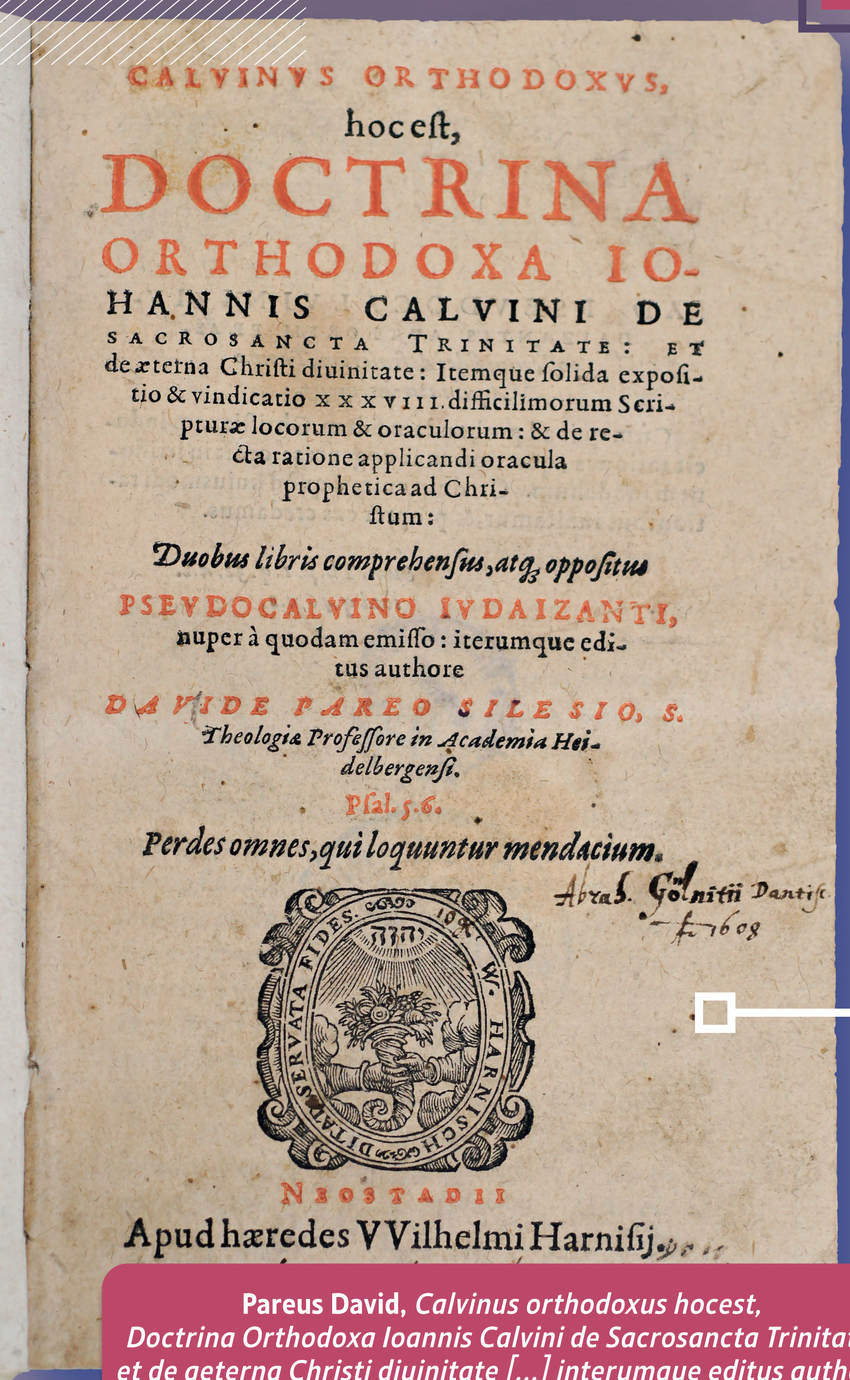
WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA IM. E. SUKERTOWEJ-BIEDRAWINY W OLSZTYNIE

Scultet Abraham, *Abrahami Sculteti Kirchen Postill Das ist Ausslegung der Sontaglichen Evangelischen Texten durch das ganze Jahr. Texo auffs newe von dem Authore selbst ubersehen / verbessert und vermehret*, **Gedruckt in Hanow[er]: Bey Jonz Rosae S. Wittib zu finden, 1624**
(sygn. 410-000029)

O Bibliotece

Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Olsztynie powołano 1 lipca 1950 r., jednak jej oficjalne otwarcie nastąpiło 3 maja 1951 r. Zadaniem nowo utworzonej placówki było organizowanie sieci bibliotek publicznych oraz zapewnienie opieki metodyczno-szkoleniowej dla bibliotek miasta i regionu. Z początkiem 1955 r. WBP została połączona z Miejską Biblioteką Publiczną w Olsztynie. Powstała w ten sposób Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna, w której istotną rolę odgrywał Dział Instrukcyjno-Metodyczny oraz Dział Informacyjno-Bibliograficzny. Ten drugi rozpoczął w latach 60. prace nad bibliografią regionalną, wydawaną wcześniej przez Emilię Sukertową-Biedrawinę. Roczniki od 1961 do 1976 zostały opracowane przez Tamarę Wajsbrot, zaś opracowaniem kolejnych zajęła się Bożena Wasilewska. Biblioteka organizowała prelekcje, odczyty, spotkania autorskie, wystawy, konkursy czytelnicze itp. W 1971 r. WiMBP nadano imię Emilii Sukertowej-Biedrawiny, natomiast 4 lata później powrócono do nazwy Wojewódzka Biblioteka Publiczna. Księgozbiór historyczny WBP liczy ponad 8 tys. woluminów, w tym 136 tytułów starych druków w 63 woluminach oraz ponad 1700 egzemplarzy druków z XIX stulecia. WBP posiada stare druki z okresu reformacji i kontrreformacji. Literaturę protestancką reprezentują prace m.in. Marcina Lutra, Dawida Pareusa, Abrahama Scultetusa i Balthasara Meisnera, natomiast katolicką publikacje m.in. Piotra Skargi, Jakuba Wujka i Tomasza Klage.

CALVINVS ORTHODOXVS,
hoc est,
DOCTRINA
ORTHODOXA IO-
HANNIS CALVINI DE
SACROSANCTA TRINITATE: ET
de æterna Christi diuinitate: Itemque solida expositio & vindicatio XXXVIII. difficilimorum Scripturæ locorum & oraculorum: & de recta ratione applicandi oracula prophetica ad Christum:
Duobus libris comprehensus, atq; oppositus
PSEVDOCALVINO IVDAIZANTI,
nuper à quodam emisso: iterumque editus authore
DAVIDE PAREO SILESIO, S.
Theologiæ Professore in Academia Heidelbergensi.
Psal. 5.6.
Perdes omnes, qui loquuntur mendacium.
Abra. Gölnitii Dantis. fr. 1608
NEOSTADII
Apud hæredes V Vilhelmi Harnisij.

Pareus David, *Calvinus orthodoxus hocest, Doctrina Orthodoxa Ioannis Calvini de Sacrosancta Trinitate: et de aeterna Christi diuinitate [...] interumque editus authore Davide Pareo Silesio, S. Theologiae Professore in Academia Heidelbergensi*, **Neostadii: Apud haeredes Wilhelmi Harnisij, [1608]**
(sygn. 410-000044)

Scultet Abraham, *Abrahami Sculteti Kirchen Postill Das ist Ausslegung der Sontaglichen Evangelischen Texten durch das ganze Jahr. Texo auffs newe von dem Authore selbst ubersehen / verbessert und vermehret*, **Gedruckt in Hanow[er]: Bey Jonz Rosae S. Wittib zu finden, 1624**
(sygn. 410-000029)

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

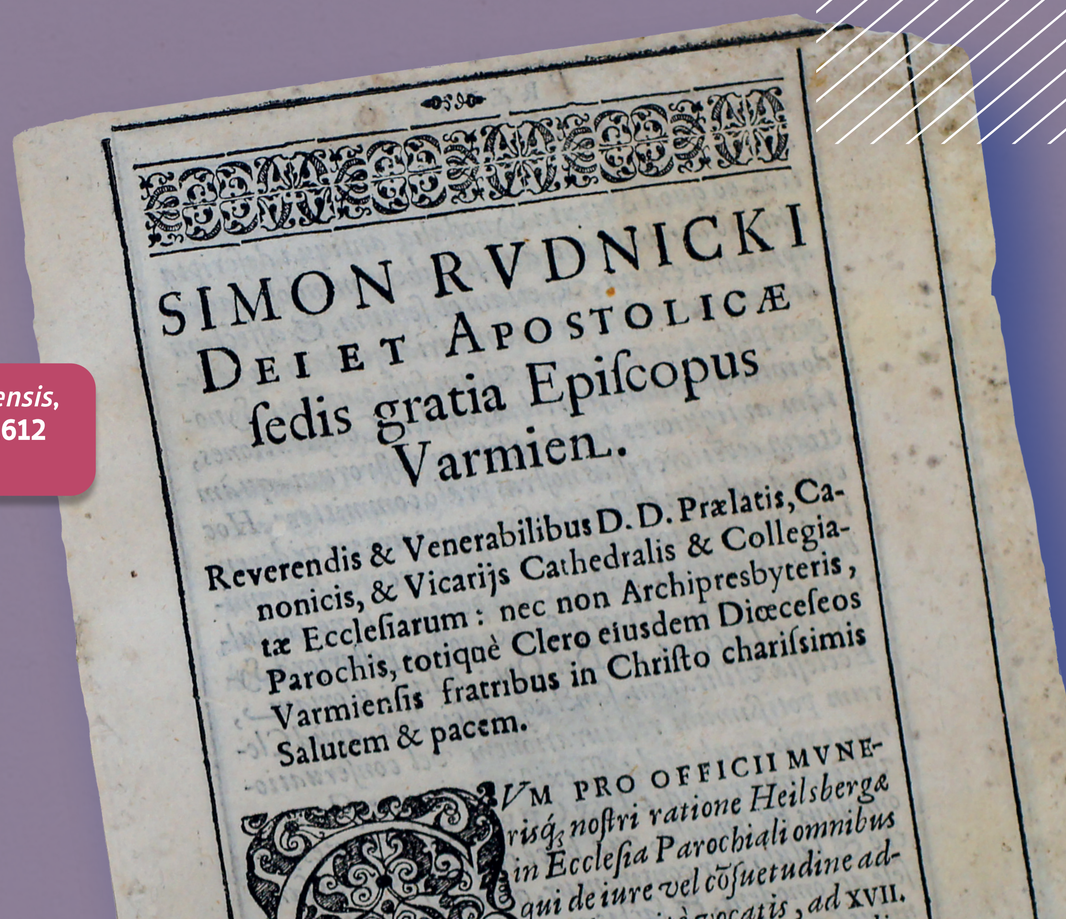
WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA IM. E. SUKERTOWEJ-BIEDRAWINY W OLSZTYNIE

Wujek Jakub, *Postylle Katholiczney na Niedziele. Część Wtora Letnia: od Troyce ś. aż do Adwentu. Kthora iuż w sobie zamyka powinność każdego człowieka Chrześciańskiego / / tak przeciwko Panu Bogu / / iako y przeciw bliźniemu swemu, Przez tegoż D. Jakuba Wuyka z Wągrowca/ Theologa Societatis Iesu*, **Kraków: w Drukarni Siebeneycherowey, 1584**
(sygn. 410-000010)

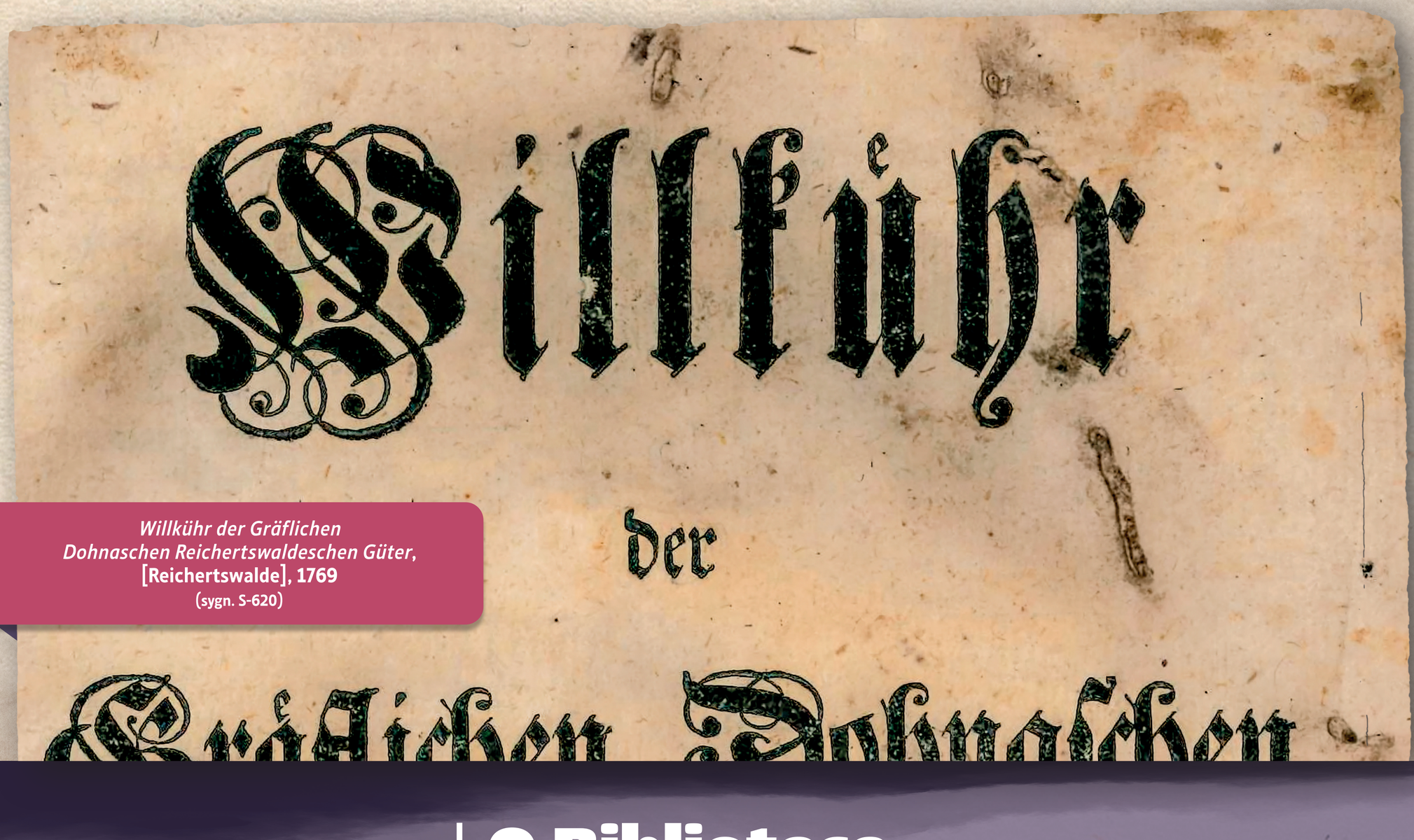
Constitutiones Synodales Dioecesis Varmiensis, **Brunsbergae: Apud Georgium Schönfels, 1612**
(sygn. 410-000053)

SIMON RVDNICKI
DEI ET APOSTOLICÆ
sedis gratia Episcopus
Varmien.

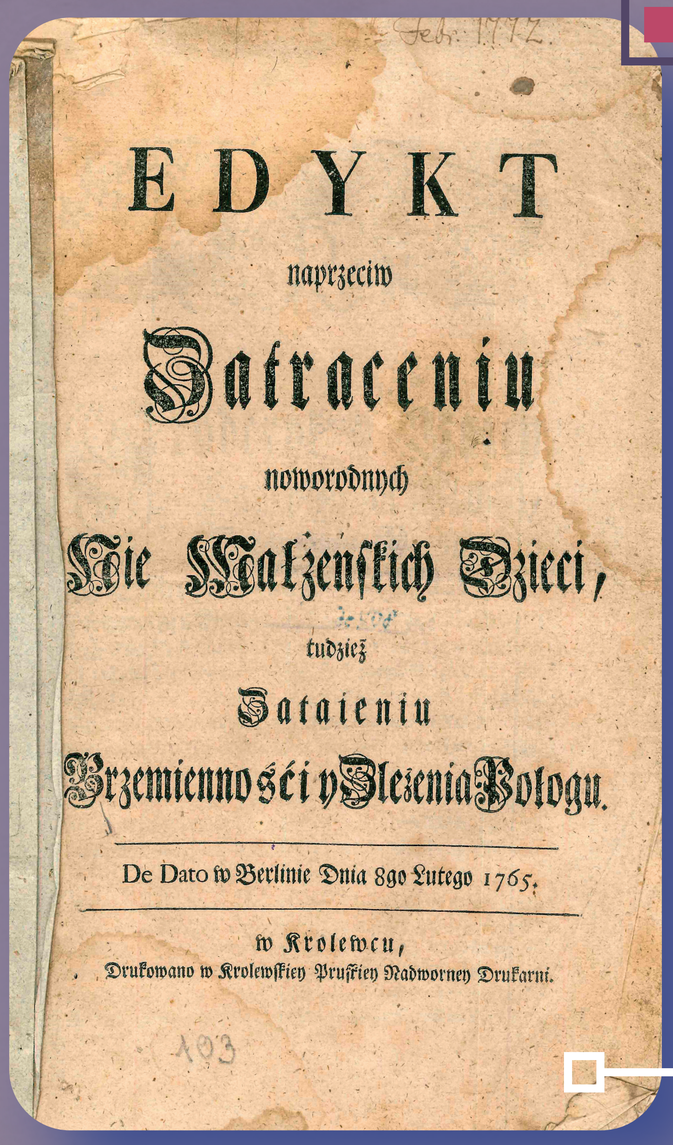
Reverendis & Venerabilibus D. D. Prælatis, Canonicis, & Vicarijs Cathedralis & Collegiatæ Ecclesiarum: nec non Archipresbyteris, Parochis, totiquè Clero eiusdem Diœceseos Varmiensis fratribus in Christo charissimis Salutem & pacem.

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

BIBLIOTEKA ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W OLSZTYNIE

Willkühr der Gräflichen Dohnaschen Reichertswaldeschen Güter, **[Reichertswalde], 1769**
(sygn. S-620)

Fryderyk II, *Edykt naprzeciw zatraceniu noworodnych Nie Małżeńskich Dzieci, tudzież Zataieniu Brzemienności y Zleżenia Połogu, De dato w Berlinie Dnia 8go Lutego 1765*, **Królewiec: Drukowano w Królewskiey Pruskiey Nadworney Drukarni, 1765**
(sygn. S-350)

O Bibliotece

Biblioteka Archiwum Państwowego w Olsztynie rozpoczęła działalność 15 listopada 1948 r. W połowie lat 90. została przeniesiona wraz z całym Archiwum do budynku przy ul. Partyzantów 18. W jej zbiorach, liczących ponad 21 tys. woluminów, dominują publikacje z dziedziny archiwistyki oraz historii. Zbiory specjalne liczą ponad 1600 woluminów, w tym 1022 to stare druki. Do cenniejszych obiektów należą: ***Edykt naprzeciw zatraceniu noworodnych Nie Małżeńskich Dzieci, tudzież Zataieniu Brzemienności y Zleżenia Połogu*** wydrukowany w języku polskim w Królewcu ok. 1765 r., ***Willkühr der Gräflichen Dohnaschen Reichertswaldeschen Güter*** (wilkierz majątku rodu zu Dohna w Markowie k. Morąga) wydany nakładem właścicieli w 1769 r., pochodzący z Reichertswalde Bibliothek. Cenną pozycję stanowią kieszonkowe ***Colloquia familiaria*** Erazma z Rotterdamu, wydane w 1638 r. oraz ***Satzung des Osteroder Yachtclubs in Osterode Ostpreußen***, prawdopodobnie jedyny zachowany w Polsce egzemplarz statutu Ostródzkiego Klubu Jachtowego, wydany nakładem jego właścicieli w 1928 r. Biblioteka gromadzi także czasopisma opublikowane przed 1945 r. Są to głównie dzienniki ustaw, zbiory ustaw, edykty i ministerialne dzienniki sądowe, pochodzące głównie z przedwojennych instytucji administracyjnych Prus Wschodnich. Warto spośród nich wyróżnić zbiór ustaw pruskich ***Gesetz-Sammlung für die Königlichen Preußischen Staaten***, wydawany w Berlinie w latach 1810–1906. Komplet przechowywany w Bibliotece pochodzi przede wszystkim z księgozbioru przedwojennego Magistratu Olsztyna (Magistrat Allenstein), o czym świadczą znaki własnościowe. Kolejnym tytułem stanowiącym ważne źródło do badań historii legislacji oraz administracji Prus Wschodnich jest ***Amtsblatt der Königlichen Ostpreßischen Regierung*** wydawany w Królewcu w latach 1811–1870. Biblioteka posiada również regionalne wydawnictwa kościelne, m.in. biuletyn katolicki dla diecezji warmińskiej redagowany przez Franza Hiplera ***Pastoralblatt für die Diözese Ermland***, wydawany w Braniewie w latach 1869–1930. Kolejny tytuł z grupy wydawnictw kościelnych to ***Evangelische Kirchen-Zeitung***, redagowany przez luterańskiego teologa Ernsta Wilhelma Hengstenberga i wydawany w Berlinie w latach 1827–1869.

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

KSIĘGOZBIORY PRZEDWOJENNE W BIBLIOTEKACH OLSZTYŃSKICH

BIBLIOTEKA ARCHIWUM PAŃSTWOWEGO W OLSZTYNIE

Evangelische
Kirchen-Zeitung.

Herausgegeben
von
E. W. Hengstenberg,
Dr. der Philosophie und der Theologie, der letzteren ordentlichem Professor an der Universität zu Berlin.

Neun und sechszigster Band.
… bis December 1861.

Evangelische Kirchen-Zeitung, **1861, Bd. 69**
(sygn. C-0149)

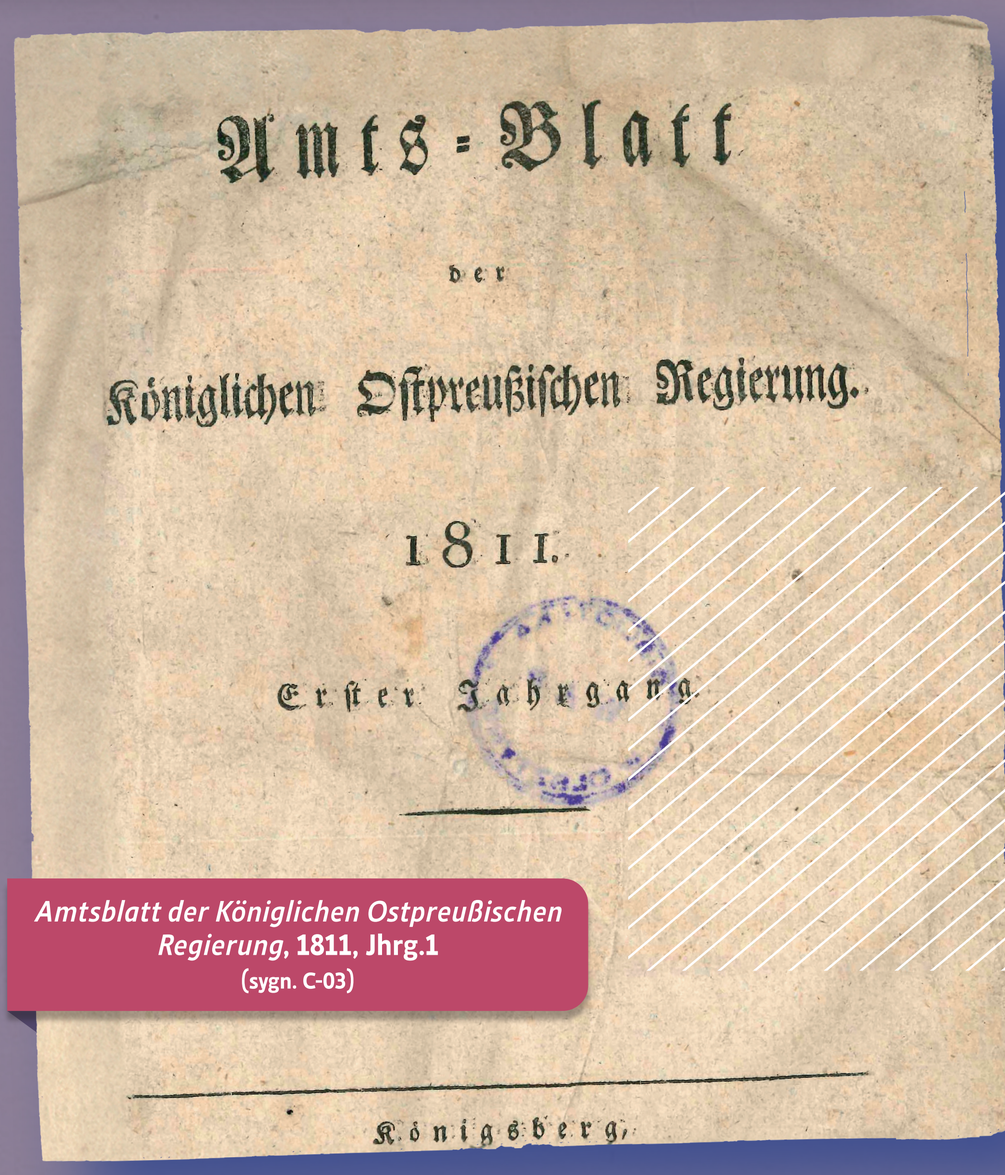

Gesetz-Sammlung
für die
Königlich-Preußische Staaten.
1810.

Enthält
die Königlichen Verordnungen vom 27sten October 1810.
bis zum 28sten December 1810.

No. 1. bis 8.

Gesetz-Sammlung für die Königlichen Preußischen Staaten, **1810, nr 1–8**
(sygn. C-059)

Amts-Blatt
der
Königlichen Ostpreußischen Regierung.
1811.

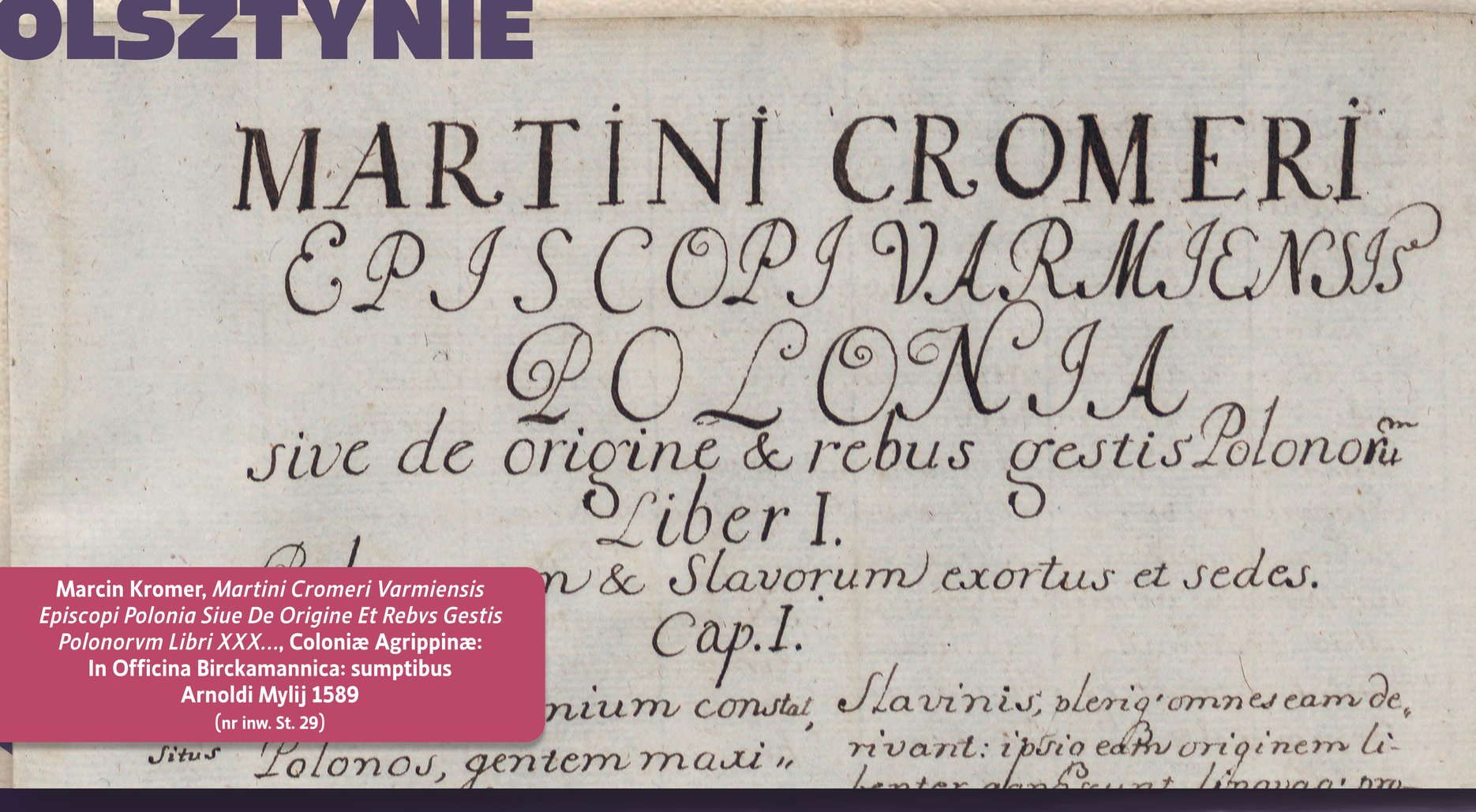
Erster Jahrgang.

Königsberg.

Amtsblatt der Königlichen Ostpreußischen Regierung, **1811, Jhrg.1**
(sygn. C-03)

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA UNIWERSYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE

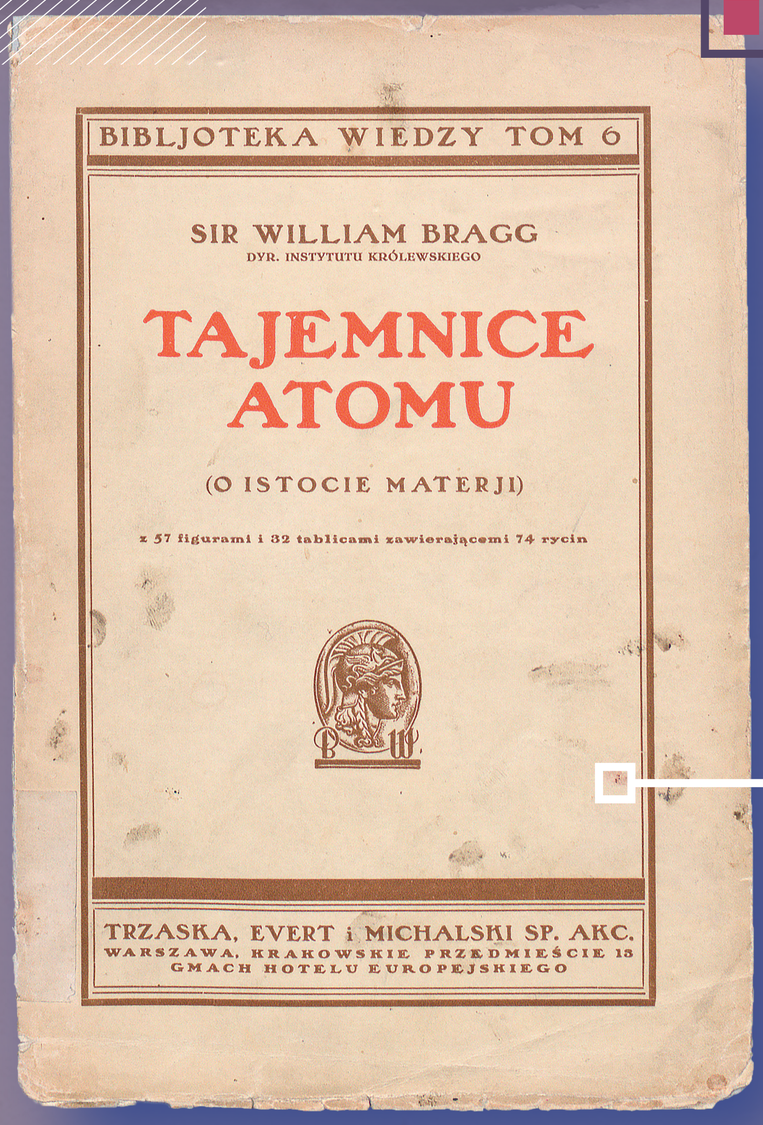

MARTINI CROMERI
EPISCOPI VARMIENSIS
POLONIA
sive de origine & rebus gestis Polonorum
Liber I.
Cap. I.
Situs Polonos, gentem maxi
Slavinis, plerique omnes eam de,
rivant: ipsis eam originem li-

Marcin Kromer, ***Martini Cromeri Varmiensis Episcopi Polonia Siue De Origine Et Rebvs Gestis Polonorvm Libri XXX...*****, Coloniæ Agrippinæ: In Officina Birckamannica: sumptibus Arnoldi Mylij 1589**
(nr inw. St. 29)

O Bibliotece

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski utworzony w wyniku połączenia Akademii Rolniczo-Technicznej, Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Warmińskiego Instytutu Teologicznego rozpoczął działalność 1 września 1999 r. W ramach uczelni powstała Biblioteka Uniwersytecka, która przejęła zbiory bibliotek Akademii Rolniczo-Technicznej i Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Pierwszą akademicką biblioteką w Olsztynie była Biblioteka Wyższej Szkoły Rolniczej, która rozpoczeła działalność w 1951 r. Podstawę jej księgozbioru stanowiły książki z Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Łodzi oraz Wyższej Szkoły Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie. Biblioteka gromadziła publikacje związane z tematyką badań realizowanych na WSR, a następnie Akademii Rolniczo-Technicznej. Były to prace m.in. z zakresu rolnictwa, zootechniki, przemysłu spożywczego, weterynarii. Biblioteka Główna Wyższej Szkoły Nauczycielskiej (od 1974 r. Biblioteka Wyższej Szkoły Pedagogicznej) rozpoczęła działalność w 1970 r. Przejęła księgozbiór byłego Studium Nauczycielskiego w Olsztynie, a następnie Studium Nauczycielskiego w Ostródzie. Gromadziła zbiory z zakresu nauk humanistycznych, społecznych i ścisłych, adekwatnie do kierunków studiów i badań prowadzonych przez WSN/WSP.

Po utworzeniu UWM przed Biblioteką Uniwersytecką stanęło wyzwanie połączenia dwóch bibliotek, ujednolicenia sposobów pracy i systemów komputerowych, przemian organizacyjnych, integracji kadr oraz scalenia zbiorów i bazy czytelniczej. W zbiorach specjalnych Biblioteki, liczących 28 920 jednostek, znajduje się m.in. 3621 rękopisów oraz 173 stare druki. Spośród tych ostatnich należy wspomnieć: ***Statut Łaskiego*** z 1506 r., ***Herby rycerstwa polskiego*** Bartłomieja Paprockiego z 1584 r. oraz pojedyncze numery ***Monitora*** z 1766 r. Historyczny zasób Biblioteki Uniwersyteckiej obejmuje również nieliczne egzemplarze książek z królewieckiej Stadtbibliothek oraz biblioteki rodu Dohnów z Markowa (niem. Reichertswalde), a także przedwojenne czasopisma w tym m.in. ***Bibliotekę Warszawską***, ***Dziennik Wileński*** i ***Skamandra***.

BIBLJOTEKA WIEDZY TOM 6
SIR WILLIAM BRAGG
DYR. INSTYTUTU KRÓLEWSKIEGO
TAJEMNICE ATOMU
(O ISTOCIE MATERJI)
z 57 figurami i 32 tablicami zawierającemi 74 rycin
TRZASKA, EVERT i MICHALSKI SP. AKC.
WARSZAWA, KRAKOWSKIE PRZEDMIEŚCIE 13
GMACH HOTELU EUROPEJSKIEGO

William H. Bragg, ***Tajemnice atomu (o istocie materji)*****, Warszawa [1933]**
(nr inw. 11429)

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

KSIĘGOZBIORY PRZEDWOJENNE W BIBLIOTEKACH OLSZTYŃSKICH

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA UNIWERSYTETU WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO W OLSZTYNIE

O ORLE
Kleynocie: ktory tylko samym Kro-
lom Polskiem należy: Ma być Biały w Polu Czer-
wonym/ w Koronie Złotey.
KSIEGI PIERWSZE.

Bartłomiej Paprocki, *Herby Rycerztwa [!] Polskiego: Na pięcioro Xiąg rozdzielone...*, **Kraków: W Drukarni Macieia Garwolczyka za staraniem własnym y nakładem Autora tych Ksiąg, 1584**
(nr inw. St. 25)

WISSENSCHAFTLICHE FORSCHUNGSBERICHTE

NATURWISSENSCHAFTLICHE REIHE
HERAUSGEGEBEN VON
DR. RAPHAEL ED. LIESEGANG, FRANKFURT A. M.

BAND XI

WETTERVORHERSAGE
DIE FORTSCHRITTE
DER SYNOPTISCHEN METEOROLOGIE

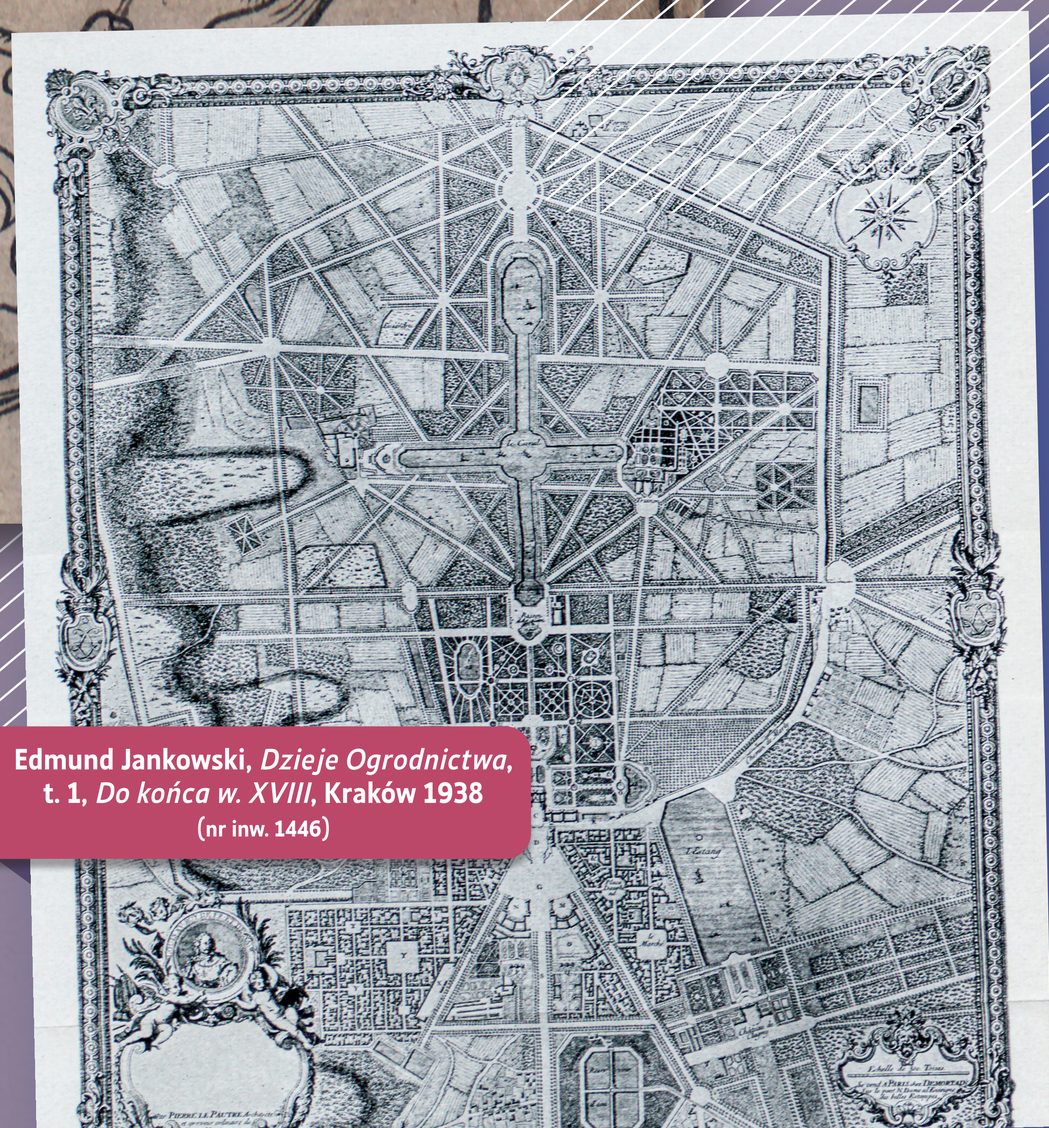
VON
DR. WALTER GEORGII
a. o. PROFESSOR AN DER UNIVERSITÄT FRANKFURT A. M.

MIT 58 ABBILDUNGEN

P. S. G. W.
w CIESZYNIE.
Katalog Główny
L. 982

DRESDEN UND LEIPZIG
VERLAG VON THEODOR STEINKOPFF
1924

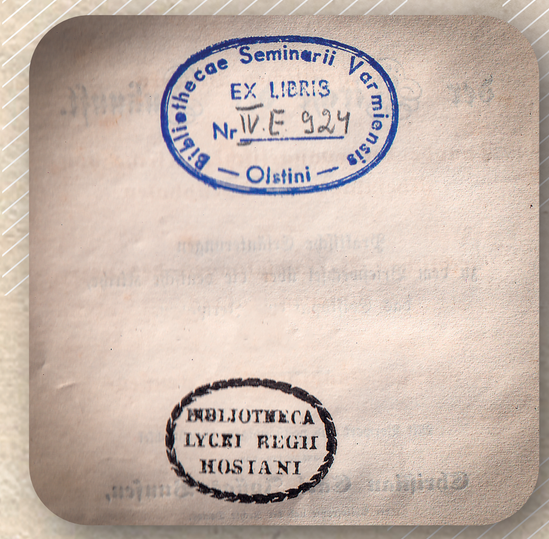
Walter Georgii, *Wettervorhersage. Die Fortschritte der synoptischen Meteorologie,* **Dresden-Leipzig 1924**
(nr inw. 17212)

Edmund Jankowski, *Dzieje Ogrodnictwa,* **t. 1,** *Do końca w. XVIII,* **Kraków 1938**
(nr inw. 1446)

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

PROWENIENCJA - INSTYTUCJE

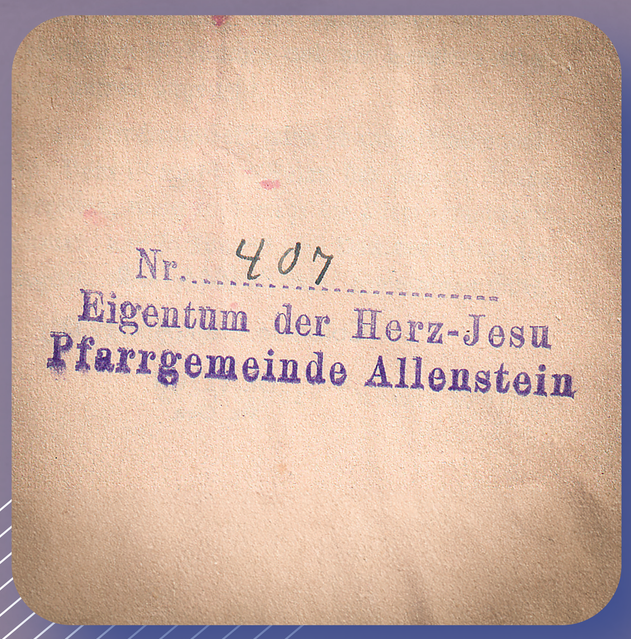

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

KSIĘGOZBIORY PRZEDWOJENNE W BIBLIOTEKACH OLSZTYŃSKICH

PROWENIENCJA - KRÓLEWIEC

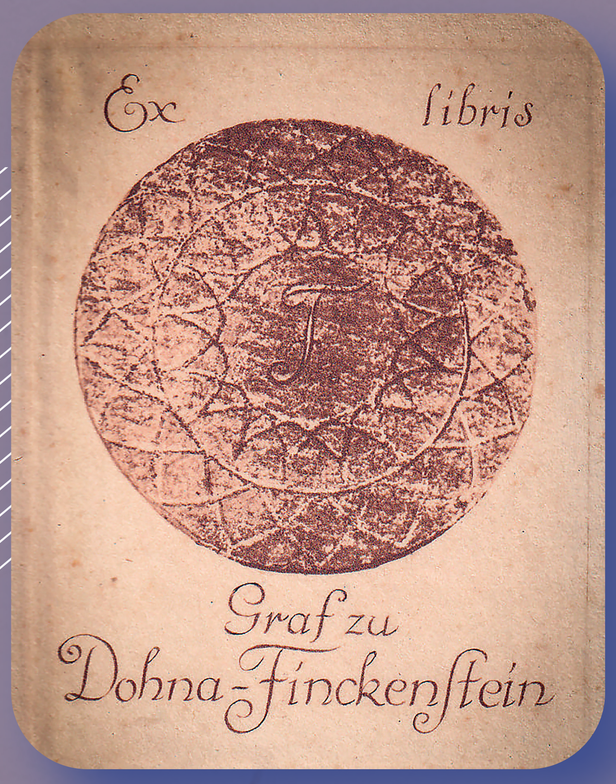
Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

PROWENIENCJA – KSIĘGOZBIORY PRYWATNE

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO

O PROJEKCIE

Podstawowym celem projektu „Księgozbiory przedwojenne jako źródło do historii Warmii i Mazur”, który jest realizowany od 2022 do 2024 r. przez Instytut Północny im. W. Kętrzyńskiego, są badania nad dziedzictwem piśmienniczym naszego regionu. Projekt jest finansowany ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki w ramach programu Nauka dla Społeczeństwa, a kwota dofinansowania wynosi 908977 zł.

Badaniami objęte są księgozbiory historyczne (wydawnictwa zwarte i ciągłe wydane do 1945 r.) znajdujące się w sześciu olsztyńskich książnicach: Bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego Metropolii Warmińskiej „Hosianum”, Bibliotece Muzeum Warmii i Mazur, Bibliotece Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Bibliotece Instytutu Północnego im. W. Kętrzyńskiego, Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. E. Sukertowej-Biedrawiny i Archiwum Państwowym w Olsztynie.

Konkurs na ekslibris

Ważnym elementem projektu jest popularyzacja dziedzictwa piśmienniczego regionu wśród jego młodszych mieszkańców, dlatego w Społecznym Zespole Przedszkolno-Szkolnym 101 w Olsztynie oraz Państwowym Liceum Plastycznym im. Erica Mendelsohna w Olsztynie został zorganizowany konkurs na ekslibris.

Ogłoszenie konkursu poprzedziły prelekcje, w czasie których uczniowie zapoznali się z problematyką znaków własnościowych książek na przykładzie zbiorów agronoma prof. Jana Włodka. Zwycięskie prace stały się oficjalnymi znakami proweniencyjnymi szkolnych bibliotek, a laureaci otrzymali nagrody rzeczowe. Obie placówki zorganizowały wystawy, na których zaprezentowano ekslibrisy zaprojektowane przez uczniów.

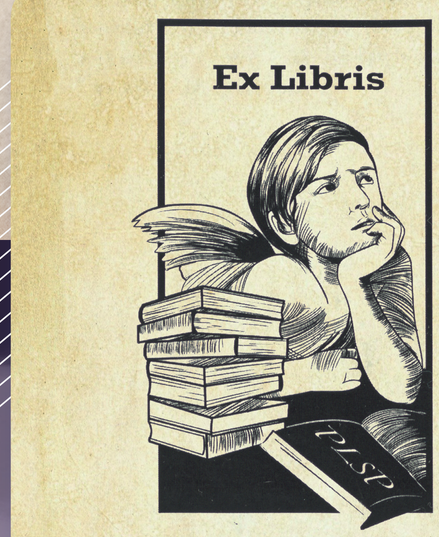
Ekslibris regionalny

Popularyzacji dziedzictwa piśmienniczego Warmii i Mazur służy również ekslibris regionalny, zaprojektowany specjalnie na potrzeby projektu w różnych wariantach graficznych. Stanowi on wkład w rozwój kultury czytelniczej i jest znakomitym narzędziem popularyzacji, cieszącym się dużym zainteresowaniem odbiorców projektu.

I miejsce
Olga Stańczak

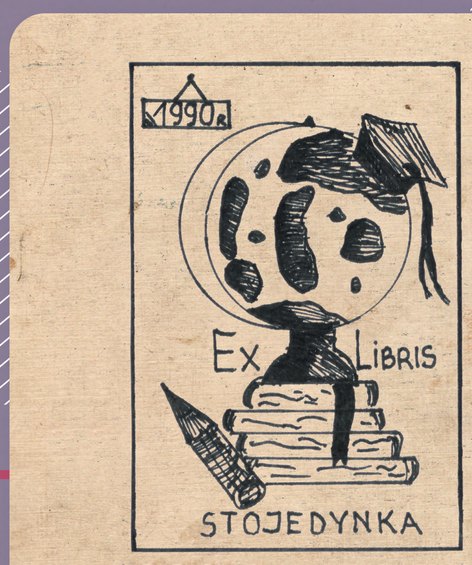
II miejsce
Amelia Tańska

III miejsce
Alicja Bubeła

I miejsce
Alicja Rybaczyk

II miejsce
Blanka Hoffmann

III miejsce
Franciszek Wróbel

Ministerstwo Edukacji i Nauki
NAUKA DLA SPOŁECZEŃSTWA
INSTYTUT PÓŁNOCNY IM. WOJCIECHA KĘTRZYŃSKIEGO